

GLASTUINBOUWVISIE ASTEN

ONTWIKKELINGSRUIMTE, LANDSCHAPPELIJKE KWALITEIT ÈN LEEFBAARHEID

HOOFDRAPPORT

ONTWIKKELINGSRUIMTE, LANDSCHAPPELIJKE KWALITEIT ÈN LEEFBAARHEID

In opdracht van	Gemeente Asten
Opgesteld door	SRE Milieudienst Keizer Karel V Singel 8 Postbus 435 5600 AK Eindhoven 040 2594605
Auteur	L.J.M. Raaijmakers
Projectnummer	456748
Datum	Maart 2013
Status	Definitief

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	7
1.1 Visie gevraagd!	7
1.2 De uitdaging	7
1.3 Totstandkoming, vaststelling & status van de visie	8
1.4 Vertrekpunt, afbakening, aanpak	9
1.5 Leeswijzer	10
2. GLASTUINBOUW ASTEN ANNO NU – Hoe is het?	11
2.1 De locaties	11
2.2 Ruimtegebruik	12
2.3 Ontwikkelingen in de glastuinbouw	13
2.4 Ontwikkelingen in en rondom de glastuinbouwlocaties	14
2.5 Conclusies	16
3. WENSENINVENTARISATIE – Wat willen we?	18
3.1 Uitbreidingsbehoefte	18
3.2 Actuele knelpunten en kansen	19
3.3 StructuurvisiePlus Asten	22
3.4 Conclusies	24
4. POTENTIËLE ONTWIKKELINGSRUIMTE – Waar zou het kunnen?	26
4.1 Resterende planologische ruimte	26
4.2 Mogelijke herstructureringslocaties	28
4.3 Potentiële uitbreidingsruimte	29
4.4 Herbegrenzingsopties glastuinbouwbestemming	31
4.5 Zoekgebieden glastuinbouwontwikkeling	32
4.6 Conclusies	33
5. TOEKOMSTBEELD 2030 – Waar gaan we naartoe?	36
5.1 Ambitie	36
5.2 Ruimtelijke keuzen	37
5.3 Naar een nieuwe balans	47
5.4 De toekomst in beeld	48
6. UITVOERING – Hoe gaan we het aanpakken?	51
6.1 Ruimtelijke sturing	51
6.2 Strategie	51
6.3 Deelgebieden en opgaven	52
6.4 Rollen & verantwoordelijkheden	53
6.5 Instrumenten	54

1. INLEIDING

1.1 Visie gevraagd!

De schaalvergroting in de glastuinbouwsector heeft de afgelopen jaren sneller doorgezet dan verwacht. Ondanks de huidige economische situatie in de glastuinbouwsector zal in de toekomst de schaalvergroting doorzetten. Inherent aan deze schaalvergroting is het innoveren en verduurzamen van de tuinbouwbedrijven. Om de hiermee gepaard gaande vernieuwingen te kunnen realiseren heeft de Astense glastuinbouw ontwikkelingsruimte nodig. Bij het faciliteren van deze ruimte spelen echter een aantal knelpunten, kansen, belangen, partijen en ontwikkelingen een belangrijke rol.

Zo is de ruimte die volgens het bestemmingsplan voor glastuinbouw binnen Asten beschikbaar is, zo goed als vol. Het resterende areaal is niet als glastuinbouw in gebruik, omdat het gronden betreft die niet verwerfbaar zijn of onrendabel zijn vanwege ligging, inefficiënte vorm en beperkte omvang.

Tegelijkertijd zijn er ontwikkelingen in en rondom de glastuinbouwgebieden in Asten die evenals de glastuinbouw een claim leggen op dezelfde schaarse ruimte. Denk aan de ontwikkeling van het Kasteellandschap, het beoogd beekherstel van de Aa en de woningbouw in Heusden. Verder zijn de landschappelijke inpassing en de verkeersproblematiek belangrijke factoren. Tevens leeft de stelling dat glastuinbouw vanwege haar productiewijze thuishoort op een bedrijventerrein. Tenslotte bestaat de vraag of gezien de toegevoegde waarde per ha (zowel financieel als in arbeidskrachten) niet beter ingezet kan worden op andere sectoren binnen Asten.

Kortom, allerlei factoren en ontwikkelingen in en rondom de glastuinbouw in Asten die om aanpassing van het huidige beleid vragen. Deze glastuinbouwvisie geeft de richting en invulling hiervoor aan. Het brengt de gewenste ruimtelijke ontwikkeling van de glastuinbouw in Asten in beeld. Het is daarmee een sturing- en beslissingskader dat houvast geeft aan alle actoren in dit proces: politiek, bestuur, bedrijfsleven en omwonenden.

1.2 De uitdaging

De visie is erop gericht knelpunten op te lossen en kansen te benutten in de vestigingsgebieden voor glastuinbouw aan de Hazeldonk/Waardjesweg en de Bleekerweg. De revitalisering van de glastuinbouw is hierbij een belangrijk aandachtspunt. De beschikbare ruimte voor glastuinbouw in deze gebieden is nagenoeg benut. Bezien wordt nu in hoeverre het mogelijk is door middel van herstructurering en eventueel herbegrenzing invulling te geven aan de andere ruimtelijke ontwikkelingen en tegelijkertijd de glastuinbouw voldoende ruimte te bieden om te kunnen blijven vernieuwen.

Met deze glastuinbouwvisie kiest de gemeente Asten er voor om de ruimtevraag vanuit de sector proactief aan te pakken. De gemeente Asten ziet de glastuinbouw binnen haar grenzen als een economische factor van betekenis en wil daar waar dat mogelijk is ontwikkelingsruimte bieden.

Daarmee is niet gezegd dat bij voorbaat nieuwe ruimte kan worden gefaciliteerd aan de sector; er spelen namelijk allerlei ontwikkelingen en belangen waarmee rekening gehouden dient te worden. Deze vragen om een nieuwe balans tussen de glastuinbouwontwikkeling en andere ruimtelijke functies. Hierbij geldt het principe: 'voor wat hoort wat'. Dus als een andere ruimtelijke functie

plaats moet maken voor glas, moet ergens anders glas plaats maken voor een andere ruimtelijke functie. Hier ligt natuurlijk een enorme uitdaging!

Deze ambitieuze visie biedt de Astense glastuinbouw een ontwikkelingsperspectief voor de lange termijn, waarbij tegelijkertijd een impuls wordt gegeven aan de verbetering van de ruimtelijke kwaliteit. Daarnaast biedt het plan de gemeente kansen op het gebied van ecologie, werkgelegenheid, infrastructuur en duurzaamheid. De kracht van de visie ligt in de integrale aanpak en het draagvlak vanuit alle betrokken partijen. De hele visie is gericht op het realiseren van een vitaal en leefbaar platteland.

1.3 Totstandkoming, vaststelling & status van de visie

Totstandkoming

De revitalisering van de glastuinbouw in Asten vraagt om een integrale aanpak en sterk draagvlak bij alle belanghebbende partijen. Naast de sector (ZLTO tuinbouw en landbouw) en de gemeente Asten, hebben Provincie Noord-Brabant, Waterschap Aa en Maas, Dorpsraad Heusden, Stichting Behoud Kasteelerfgoed Asten en IVN Asten/Someren hun inbreng geleverd. De belanghebbende partijen hadden zitting in een zogenaamde Klankbordgroep.

De inbreng van deze partijen heeft in 2 fases plaatsgevonden:

- In de inventarisatie- en analysefase via individuele interviews en een gezamenlijke excursie in het gebied;
- In de vaststellingsfase via bespreking van de conceptvisie.

De conceptvisie is voorbereid door een interne werkgroep van de gemeente met daarin de relevante vakdisciplines. Het proces en de inhoudelijke voorbereiding zijn uitgevoerd door een gezamenlijke projectgroep van gemeente en SRE. In bijlage 1 is een deelnemersoverzicht opgenomen.

Vaststelling

Het concept van de glastuinbouwvisie is na een eerste behandeling in het College van burgemeester en wethouders ter bespreking voorgelegd aan de Klankbordgroep. De reacties vanuit de Klankbordgroep zijn vervolgens betrokken bij de definitieve standpuntbepaling door het College over de inhoud van de visie. Daarna is een openbare informatiebijeenkomst belegd waar de visie nader is toegelicht. Na behandeling in de Commissie Ruimte is de glastuinbouwvisie ter vaststelling voorgelegd aan de Gemeenteraad.

Status

De glastuinbouwvisie Asten is een nadere uitwerking van de Astense toekomstvisie 'De Avance' (Uitwerkingsproject 05). Het heeft de status van strategisch bestuurlijk beleidsdocument en is daarmee juridisch niet bindend. De visie vormt wel de basis voor beleidsafstemming, voor aanpassingen in het bestemmingsplan en voor de uitvoering.

Met deze glastuinbouwvisie geeft de gemeente Asten tevens invulling aan haar taak om, overeenkomstig de provinciale Beleidsnota Glastuinbouw 2006, voor de vestigingsgebieden Waardjesweg/Hazeldonk en Bleekerweg, de planvorming voor glastuinbouw op te pakken.

1.4 Vertrekpunt, afbakening, aanpak

Vertrekpunt

De aanwezigheid van glastuinbouw in Asten staat vanwege het economische en maatschappelijke belang ervan niet ter discussie. Referentiepunten voor de glastuinbouwvisie zijn dan ook:

- De ruimtevraag van de aanwezige glastuinbouw (2007);
- De door belanghebbende partijen aangegeven ruimtelijke kansen en knelpunten;
- De maatschappelijk gewenste uitbreidingsruimte;
- De al vastgestelde ruimtelijke kaders.

De visie geeft aan in welke omvang, op welke plek, in welke vorm en onder welke voorwaarden de bestaande glastuinbouw ontwikkelingsruimte kan worden geboden.

Afbakening

De glastuinbouwvisie formuleert het ruimtelijk beleid voor de glastuinbouw. Als basis geldt de situatie van de glastuinbouw binnen de gemeente Asten begin 2013. Wat betreft de uitbreidingsbehoefte dateren de meest recente gegevens uit 2007.

Beleidsmatig is de provinciale Beleidsnota Glastuinbouw (2006) en het Structuurplan Asten/de Toekomstvisie Asten 'De Avance' (2006) richtinggevend voor de glastuinbouwontwikkeling. De ruimtelijke ontwikkeling wordt juridisch nader geregeld in een partiële herziening van het bestemmingsplan Buitengebied.

Aanpak

De Glastuinbouwvisie Asten heeft de volgende 2 bouwstenen als basis:

- 1) Een wenseninventarisatie: wat wil Asten aan glastuinbouwontwikkeling binnen de gemeente?;
- 2) De potentiële ontwikkelingsruimte: waar is binnen de gemeente Asten ruimtelijk gezien de realisatie van glastuinbouw mogelijk?

Voor bouwsteen 1 de *wenseninventarisatie*:

- is door de sector de uitbreidingsbehoefte bij de glastuinbouwondernemers geëquireerd;
- zijn door belanghebbenden de knelpunten en kansen benoemd;
- is vanuit het structuurplan Asten de gewenste glastuinbouwontwikkeling aangegeven.

Voor bouwsteen 2 de *potentiële ontwikkelingsruimte*:

- is op basis van de kadastrale situatie de resterende planologische ruimte binnen de huidige glastuinbouwbestemming bepaald en zijn mogelijke herstructureringslocaties beoordeeld;
- is aan de hand van de relevante beleidsthema's in de Verordening Ruimte van de provincie onderzocht in hoeverre herbegrenzing van de huidige glastuinbouwbestemming mogelijk is;
- is uitgaande van de locatiecriteria in de Beleidsnota Glastuinbouw in beeld gebracht waar elders binnen de gemeente Asten nog glastuinbouwontwikkeling mogelijk zou kunnen zijn.

Vanuit de 2 bouwstenen is de ambitie voor de glastuinbouwontwikkeling geformuleerd en zijn de

ruimtelijke keuzen gemaakt. Ambitie en keuzen zijn vervolgens vertaald in een toekomstbeeld en een eerste aanzet voor de uitvoering.

1.5 Leeswijzer

De Glastuinbouwvisie Asten omvat 6 hoofdstukken. Na **Hoofdstuk 1** de inleiding, beschrijft **hoofdstuk 2** de huidige glastuinbouw in Asten. Dit hoofdstuk geeft een overzicht van de glastuinbouwlocaties binnen Asten en het ruimtegebruik binnen de huidige glastuinbouwbestemming. Ook zijn aan de hand van de ontwikkelingen in de glastuinbouw, de ruimtelijk relevante aspecten benoemd. Deze aspecten gelden als toetscriterium voor de bestaande situatie en als ontwerpcriterium voor de gewenste situatie. Tot slot zijn in dit hoofdstuk de ruimtelijk relevante ontwikkelingen rondom de glastuinbouwlocaties kort toegelicht.

Hoofdstuk 3 geeft de gewenste glastuinbouwontwikkeling in Asten (bouwsteen 1). De uitbreidingsbehoefte op locatieniveau is gekwantificeerd. Verder zijn de actuele knelpunten en kansen in en rondom de glastuinbouwlocaties beschreven. Dit hoofdstuk wordt afgerond met hetgeen in de toekomstvisie Asten 'De Avance' is aangegeven over de gewenste glastuinbouwontwikkeling in Asten.

In **hoofdstuk 4** is de potentiële ontwikkelingsruimte voor glastuinbouw in Asten in beeld gebracht (bouwsteen 2). Allereerst is hiervoor resterende planologische ruimte gekwantificeerd en zijn mogelijk herstructureringslocaties beoordeeld. Vervolgens is aangegeven waar op basis van de beleidscriteria binnen de gemeente Asten potentiële uitbreidingsruimte voor glastuinbouw ligt. Tenslotte is binnen deze potentiële uitbreidingsruimte in beeld gebracht waar een herbegrenzing van de huidige glastuinbouwbestemming mogelijk is. Ook zijn de zoekgebieden aangegeven waar ruimtelijk gezien glastuinbouwontwikkeling mogelijk zou kunnen zijn.

Het toekomstbeeld 2030 staat in **hoofdstuk 5**. Dit hoofdstuk begint met de ambitie voor de glastuinbouwontwikkeling in Asten. De ruimtelijke keuzen die nodig zijn om deze ambitie te realiseren, zijn vervolgens toegelicht. Het resultaat is een nieuwe balans tussen glastuinbouwontwikkeling en andere ruimtelijke functies. De daarvoor nodig geachte verschuiving van het areaal glastuinbouwbestemming is hierbij gekwantificeerd. Tot slot zijn deze ruimtelijke keuzen vertaald in een beschrijving van de Astense glastuinbouw naar het gewenste toekomstbeeld.

Een eerste aanzet voor de uitvoering is in **hoofdstuk 6** uitgewerkt. Dit hoofdstuk begint met de toelichting op de 'sturingsfilosofie'. Vervolgens wordt de uitvoeringsstrategie en de deelgebieden met opgaven aangegeven. Dit hoofdstuk wordt afgerond met de rollen en verantwoordelijkheden van partijen en het in te zetten instrumentarium. Een nadere uitwerking van dit hoofdstuk is voor het vervolg van de Glastuinbouwvisie Asten.

Kaarten en relevante detailinformatie zijn in een separaat **bijlagen** rapport opgenomen.

2. GLASTUINBOUW ASTEN ANNO NU – Hoe is het?

2.1 De locaties

Binnen de gemeente Asten concentreert de glastuinbouw zich voornamelijk in een 2-tal vestigingsgebieden: *Hazeldonk/Waardjesweg* en *Bleekerweg*. Daarnaast is er het glastuinbouwdoorgroeigebied *Kleine Heittrak* en ligt er verspreid een aantal *solitaire glastuinbouwbedrijven*.

In het vestigingsgebied Hazeldonk/Waardjesweg zijn 2 deelgebieden te onderscheiden, het gebied rondom de Heesakkerweg & de Hazeldonk en het gebied rondom de Waardjesweg. Bijlage 2 bevat een overzichtskaart met de glastuinbouwlocaties in Asten.

Hieronder een korte beschrijving van de verschillende glastuinbouwlocaties:

Vestigingsgebied Hazeldonk/Waardjesweg

- Een mix van bedrijven op leeftijd (relatief klein, oude glasopstanden, beperkte ontwikkelingsmogelijkheden) met relatief jonge bedrijven (grootschalig, modern met groeiambities);
- Ruimteclaims vanuit de niet-glastuinbouw op de glastuinbouwbestemming en omgekeerd (beekherstel, kasteellandschap en bedrijventerrein resp. glastuinbouw buiten de huidige glastuinbouwbestemming);
- Individueel proces van sanering van glas en nieuwbouw (herstructurering) loopt;
- Gedateerde verkaveling qua maatvoering, (infra)structuur en ontsluiting;
- Problematiek van de (voormalige) bedrijfswoningen, ontwikkeling bedrijventerrein, gebrek aan uitbreidingsruimte, nieuwvestiging van glas op locaties waar dit nu planologisch wel mogelijk is, maar voor de lange termijn niet gewenst is.

Vestigingsgebied Bleekerweg

- Vooral relatief jonge bedrijven (grootschalig, modern met groeiambities);
- Zo goed als geen ruimte meer om door te ontwikkelen;
- Substantieel areaal niet-glastuinbouw met veel bebouwing binnen de glastuinbouwbestemming;
- Modernere verkaveling, (infra)structuur en ontsluiting;
- Problematiek van de (intensieve)veehouderijbedrijven (binnen de glastuinbouwbestemming), de aangrenzend geplande woningbouw Heusden, de routing van het glastuinbouwverkeer (door kern Heusden) en de verwerfbaarheid van grond.

Doorgroeigebied Kleine Heittrak

- Omvat een 3-tal bedrijven met glas;
- Voldoende uitbreidingsruimte voor bestaande bedrijven;
- Uitbreidingsruimte zo goed als onbebouwd;
- Enkele knelpunten ten aanzien van verkaveling, wijziging van bestemmingsplan in procedure (2013),
- geen knelpunten ten aanzien van (infra)structuur en ontsluiting;
- Verder geen specifieke problemen.

Solitaire glastuinbouwbedrijven

- Betreft een 6-tal bedrijfslocaties met glastuinbouwbestemming: 2 locaties ten noorden van de A67, 1 locatie tegen de dorpskern van Heusden en 2 grenzend aan het doorgroeigebied Kleine Heittrak;
- De planologische uitbreidingsruimte tot 3 ha is door 1 bedrijf volledig benut en voor de overige bedrijven slechts voor een beperkt deel;
- Met uitzondering van 1 bedrijf, is rondom de bedrijven nog voldoende fysieke uitbreidingsruimte beschikbaar waarvan de benutting daarvan voor 2 van de overige 5 bedrijven beperkt is door de ligging tegen EHS resp. deels in GHS/beekdal;
- (Infra)structuur en ontsluiting is geen probleem, verkaveling is bij een 2-tal bedrijven niet optimaal;
- Vanwege het gewenste concentratiebeleid is in het bestemmingsplan buitengebied geen wijzigingsbevoegdheid opgenomen zodat solitaire glastuinbouwbedrijven niet meer kunnen uitbreiden tot 3 ha.

2.2 Ruimtegebruik

Het totaalareaal dat planologisch bestemd is voor de glastuinbouw bedraagt per maart 2013 ca. 286 ha. Binnen de bestemming glastuinbouw zijn diverse gebruiksfuncties aanwezig (zie tabel 2.1).

Tabel 2.1 *Glastuinbouw Asten in ha *) (Bron: Gemeente Asten)*

Locaties	Totaal	Glas	Wonen	IV	Overig	Infra	Water
Hazeldonk/ Waardjesweg	150	106	6	6	26	4	1
Bleekerweg	102	51	7	20	22	1	1
Kleine Heittrak	23	9	1	0	13		
Solitaire bedrijven	11	11					
Totaal	286	177	14	26	60	6	2

*) optellingen verschillen van de totalen door afrondingen in de brongegevens.

Verklaring bij tabel 2.1:

- Totaal = kadastraal oppervlak met bestemming glastuinbouw conform bestemmingsplan Buitengebied = bruto-bruto areaal glastuinbouw;
- Glas = voor zover glas niet kadastraal gescheiden is dit incl. bedrijfswoning, bedrijfsruimten, wateropslag, erf, overhoeken;
- Wonen = burgerwoning incl. tuin; kan ook bedrijfswoning zijn als deze kadastraal gescheiden is;
- IV = intensieve veehouderij (varkens, pluimvee), voor zover niet kadastraal gescheiden is dit incl. bedrijfswoning, bedrijfsruimten, erf, overig onbebouwd;
- Overig = bedrijventerrein, opslag/distributiebedrijf, autogarage, transformatorhuisje, gasdistributiestation, boomkwekerij, melkveehouderij, weide, akkerbouw, bos, overige agrarische objecten, overig onbebouwd: dit alles is - voor zover niet kadastraal gescheiden en relevant, incl. bedrijfswoning, bedrijfsruimten, erf, overig onbebouwd;
- Infra = wegen incl. bermen en berm sloten;
- Water = hoofdwatergangen incl. onderhoudspaden.

Uit tabel 2.1 blijkt dat een substantieel areaal met bestemming glastuinbouw, niet voor glastuinbouw in gebruik is: 109 ha (286 - 177 ha). In het gebied Hazeldonk/Waardjesweg is dit voor 17% overig gebruik en 4% intensieve veehouderij. In het gebied Bleekerweg is dit voor 22% overig gebruik en 20 % intensieve veehouderij. Het overige gebruik betreft een hoge mate van

verstening (woningen en bedrijfsgebouwen). In het gebied Kleine Heittrak gaat het bij overig gebruik om open teelten.

In bijlage 3 is per deelgebied een detailkaart opgenomen. Hierop zijn de planologische begrenzing glastuinbouw en de daarbinnen onderscheiden gebruiksfuncties aangegeven.

2.3 Ontwikkelingen in de glastuinbouw

De glastuinbouw staat bekend als een innovatieve sector, waar ontwikkelingen zich snel opvolgen. Van belang voor de Glastuinbouwvisie Asten is te weten welke ontwikkelingen in de glastuinbouw gaande zijn, welke van deze ontwikkelingen relevant voor Asten zijn, maar vooral op welke ruimtelijke consequenties van deze ontwikkelingen dient te worden geanticipeerd. De ontwikkelingen in de glastuinbouw van vandaag, is namelijk de uitbreidingsbehoefte van morgen. Niet alleen in kwantitatieve zin (hoeveel ha), maar vooral in kwalitatieve zin (waar, hoe en wanneer). Bijvoorbeeld als een kas in de toekomst energieleverend in plaats van energieverbruikend wordt, dan zal de locatiekeuze naar verwachting veranderen.

In bijlage 4 zijn de ontwikkelingen in de glastuinbouw geschetst en zijn de relevante ruimtelijke aspecten hiervan benoemd. Vertaald in ontwerp-/toetscriteria betekent dit ruimtelijk:

- Een modulaire opzet van een glascluster:
 - Units van 5 ha met bij voorkeur vierkant die op termijn kunnen worden samengevoegd tot grotere eenheden;
 - Ruimte voor collectieve water en energievoorziening en innovaties daarin;
- Tenminste 430 m³ waterbergingsopgave per ha verhard oppervlak;
- Centrale verwerkingsunits binnen het glascluster of daarbuiten;
- Concentratie van bedrijfswoningen in of nabij het glascluster;
- Infrastructuur afgestemd op verwachte vervoersbewegingen en ligging collectieve voorzieningen (wegbreedte max. 6 m asfalt);
- Combi's van water, groen, wonen en recreatie (meervoudig ruimtegebruik);
- Verkaveling en indeling van het glascluster op het voorgaande afstemmen, dat wil zeggen:
 - Scheiden van glastuinbouwfuncties en niet-glastuinbouwfuncties;
 - Geen burgerwoningen en overige (niet)agrarische bedrijvigheid;
 - Zone voor nichebedrijven, hybride bedrijven en gelieerde bedrijvigheid;
 - Hoogdynamische glasfuncties binnen het glascluster situeren en laagdynamische glasfuncties daarbuiten;
- Ligging glascluster zodanig dat:
 - Afstand tot hoofdverkeersweg zo klein mogelijk is;
 - Aangesloten kan worden bij andere grootschalige ruimtelijke ontwikkeling (bijv. bedrijventerrein, woningbouw);
 - Levering van grondstoffen aan/van derden (op termijn) mogelijk is (bijvoorbeeld warmtelevering, levering vloeibare meststoffen resp. CO₂-afname, afname vloeibare meststoffen);
 - Hinder minimaal is.

Deze ontwerp-/toetscriteria dienen als referentie voor het beoordelen van de bestaande situatie en vormen de basis voor de inrichting van de gewenste situatie.

2.4 Ontwikkelingen in en rondom de glastuinbouwlocaties

In en rondom de glastuinbouwlocaties in Asten vinden allerlei ruimtelijke ontwikkelingen plaats die evenals de glastuinbouw een claim leggen op dezelfde schaarse ruimte. Het gaat daarbij om de ontwikkeling van het Kasteellandschap dat in uitvoering is, de woningbouw nabij Heusden die in voorbereiding is en het beekherstel van de Aa dat er aan zit te komen. Tegelijkertijd is er ontwikkelingsruimte nodig voor de bestaande intensieve veehouderijbedrijven die binnen de glastuinbouwbestemming liggen.

Hierna worden de verschillende ontwikkelingen kort beschreven:

Kasteellandschap

Het Masterplan Kasteellandschap Asten verwoordt de visie voor de ontwikkeling van het kasteellandschap in één zin: *'Een zichtbaar en herkenbaar kasteelcomplex, als uniek en veelzijdig monument, in een groen, recreatief aantrekkelijk boerenlandschap, dat herkenbaar is als beekdal, waarin gewoond en gewerkt wordt en waarbij kasteel en landschap een onlosmakelijke eenheid vormen.'*

De visie is vertaald in een inrichtingsplan en uitvoeringsprogramma. Relevant voor de glastuinbouwontwikkeling zijn:

- Het ontwikkelen van een stelsel van laanbeplantingen als samenbindend ruimtelijke kader tussen kasteel en landschap;
- Landschappelijke inpassing van de glastuinbouwcomplexen aan de westzijde van het Kasteellandschap, in combinatie met de realisatie van waterberging;
- De versterking van de herkenbaarheid en beleefbaarheid van de Voordeldonksche Broekloop als karakteristiek beekdal en als de ruggegraat van het Kasteellandschap door aangepaste beplanting en grondgebruik aan de noordzijde;
- Het verbeteren van de zichtbaarheid van het kasteel en de Voorburcht door middel van zichtlijnen onder andere aan de noordzijde (op de Voordeldonksche Broekloop, op de kerktoren van Asten en vanaf de rotonde op de Voorburcht);

Uitbreiding Heusden-Oost

Ten oosten van de kern Heusden is woningbouw voorzien (woningbouwproject Heusden-Oost). Het betreft een voormalige veehouderijlocatie. Het projectgebied wordt begrensd door de Patrijsweg, Snepweg en Vlinkert en omvat ca. 100 woningen. De gemeente heeft de gronden verworven (2006) en de planologische procedure is afgerond (2012).

Relevant voor de glastuinbouwontwikkeling is de afstand van de woningbouwontwikkeling tot de glastuinbouwlocatie Bleekerweg. Een bufferzone is hier gewenst. Deze bufferzone kan bestaan uit een groenafscherming al dan niet in combinatie met waterberging en recreatieve voorzieningen.

Beekherstel/EVZ/natuurvriendelijke oevers

Relevante watergangen voor de glastuinbouwontwikkeling zijn de Aa en de Voordeldonksche Broekloop. In het Waterbeheerplan 2010-2015 is de Aa aangemerkt als zoekgebied beekherstel, in het bijzonder het Aa-deel grenzend aan het deelgebied Hazeldonk/Heesakkerweg. Dit betekent dat het waterschap in overleg met gemeente en provincie bepaalt waar beekherstel in de planperiode wordt opgepakt. Het waterschap sluit daarin bij voorkeur aan bij andere ruimtelijke ontwikkelingen, zoals bijvoorbeeld de herstructurering van de glastuinbouw aan de Waardjesweg.

Concreet houdt beekherstel in dat vergraven beken weer meer ruimte krijgen om door het landschap te kronkelen. Naast een herinrichting van de waterloop zal ook het waterpeil een meer natuurlijk karakter (seizoensfluctuaties) krijgen. Bij de Aa is type B beekherstel aan de orde, dat wil zeggen dat vanwege het grondgebruik (de functie verweving) de ruimte en de peilfluctuaties beperkt blijven. Bij type B beekherstel wordt gemiddeld 25 m voor beekherstel aangekocht en blijven stuwen staan, maar wel passeerbaar gemaakt voor vis.

De Voordeldonsche Broekloop heeft noch de functie waternatuur (type A beekherstel: aankoop 50 m en verwijdering stuwen), noch de functie verweving (type B beekherstel). Bij deze beken worden waar nodig natuurvriendelijke oevers ingericht. Een natuurvriendelijke oever krijgt een gemiddelde breedte van 10 m. Daarnaast wordt bij herprofilen en aanpassen van het watersysteem voor ander doelen, de oevers natuurvriendelijke ingericht over een breedte van vooralsnog 2 tot 3 meter. De Voordeldonsche Broekloop wordt ter hoogte van het Kasteellandschap in ieder geval al voorzien van natuurvriendelijke oevers.

Het waterschap concentreert zich in de planperiode op het aanleggen van natuurvriendelijke oevers in wateren die ook als ecologische verbindingzone (EVZ) worden ingericht, de natte EVZ's. In het landelijk gebied is een natte EVZ gemiddeld 25 meter breed. Hierbij is het waterschap initiatiefnemer en verantwoordelijk voor de eerste 10 meter direct naast de waterloop en gemeenten en terreinbeheerders voor de resterende meters. Gronden die nodig zijn voor de aanleg van EVZ worden aangekocht. Langs de Pannenhoeft is parallel aan de Voordeldonsche Broekloop een droge EVZ geprojecteerd; de Voordeldonsche Broekloop is niet aangewezen als natte EVZ. Het combineren van de droge EVZ met natuurvriendelijke oevers langs de Voordeldonsche Broekloop en aansluiting van de bufferzone voor de woningbouwlocatie Heusden, is hier een optie voor landschappelijke inpassing van de glastuinbouw.

Intensieve veehouderij

Binnen de bestemming glastuinbouw liggen in Asten diverse intensieve veehouderijbedrijven (tabel 2.2.).

Tabel 2.2 *Intensieve veehouderijbedrijven binnen de glastuinbouwbestemming (Bron: Gemeente Asten)*

Locatie	Bedrijfstype	Kadastrale oppervlakte (m ² *)
Bosweg 8	Pluimvee	19.110
Bosweg 3	Varkens	29.920
Waardjesweg 73	Varkens	10.140
Bleekerweg 2	Varkens	16.490
Bleekerweg 4	Pluimvee	19.780
Bleekerweg 20	Varkens	13.155
Bleekerweg 24	Pluimvee	18.640
Gevlochtsebaan 2	Varkens	6.865
Meijlzeweg 31	Pluimvee	20.190
Spechtstraat 5	Pluimvee	19.855
Kemphaanweg 1	Pluimvee	84.425
Totaal		258.570

*) betreft kadastraal eigendom met betreffende bedrijfstype: oppervlakte bouwblok resp. stallen is kleiner

Deze bedrijven hebben fysieke uitbreidingsruimte nodig voor hun toekomstige ontwikkeling. Tegelijkertijd is de geurwetgeving van invloed op de uitbreidingsmogelijkheden van zowel het intensieve veehouderijbedrijf (IV-bedrijf) als het glastuinbouwbedrijf. Volgens jurisprudentie worden kantoren en verwerkingsruimten van glastuinbouwbedrijven als geurgevoelig object aangemerkt. Zo ook is woonbebouwing per definitie een geurgevoelig object. In bijlage 19 is de

relatie tussen geurwetgeving en glastuinbouw toegelicht. Concreet betekent dit dat bij realisatie van een tuinbouwkas, voor wat betreft de voor geurgevoelige onderdelen, in het buitengebied rekening moet worden gehouden met de geurcontour van 14 odeur units (ou) per m³ lucht en een vaste afstand van 50 meter van de omliggende veehouderijen. Binnen deze contour en vaste afstand mogen de geurgevoelige onderdelen van een tuinbouwkas niet worden gerealiseerd, omdat de belangen van de veehouderij dan worden geschaad. Verder moet tevens worden beoordeeld of het leefklimaat qua geur op deze locatie acceptabel is.

Voor alle IV-bedrijven in Asten is een indicatieve geurhindercontourenkaart opgesteld waarop de 14 ou contour anno 2009 en de vaste afstand is aangegeven (bijlage 19). Hierbij is uitgegaan van de vergunde situatie. Dit is de geuremissie ingeval het betreffende IV-bedrijf het maximale aantal dieren heeft dat volgens zijn individuele Wet milieubeheervergunning is toegestaan. Nog niet alle bedrijven hebben hun vergunningrechten maximaal benut. Ook zetten bedrijven luchtwassers in om de geuremissie te beperken. In dit geval kunnen bij eenzelfde geuremissie meer dieren worden gehouden.

Waterberging

De zone langs de Aa is aangemerkt als *Voorlopig reserveringsgebied 2050*. Dit zijn zoekgebieden waar waterberging gerealiseerd zou kunnen worden na de planperiode. In de voorlopige reserveringsgebieden 2050 zijn ontwikkeling van grootschalige, kapitaalintensieve functies, zoals woonwijken, bedrijventerreinen, vestigingsgebieden voor de glastuinbouw en grote recreatiecomplexen alleen mogelijk indien uit een watertoets blijkt dat hierdoor de geschiktheid van het zoekgebied voor waterberging niet verloren gaat en de investering vanuit het oogpunt van veiligheid en schaderisico's verantwoord is. Bestaande bedrijven behouden hun normale (geen respijt) ontwikkelingsmogelijkheden. In de uiteindelijk definitief begrensde gebieden wordt gestreefd naar meervoudig ruimtegebruik. Landschappelijk inpasbare kunstmatige verhogingen (bv terpen) en creatieve bouwwijzen (bv woningen op palen) zijn in de gebieden wel mogelijk, mits de capaciteit van waterberging – of afvoer niet of nauwelijks wordt belemmerd (watertoets). (Bron: Provincie Noord-Brabant)

In bijlage 5 is de ligging en begrenzing van voornoemde ontwikkelingen op kaart aangegeven.

2.5 Conclusies

Ten aanzien van de huidige situatie is het volgende geconstateerd.

Locaties

- In het vestigingsgebied *Hazeldonk/Waardjesweg* is de noodzaak tot herstructurering het grootst. Dit vanwege de ouderdom en omvang van de glasopstanden en de beperkte uitbreidingsmogelijkheden vanwege de gebiedsstructuur. Ook vindt er op plaatsen planologisch weliswaar een correcte, maar voor de lange termijn een ongewenste glastuinbouwontwikkeling plaats;
- De glasopstanden in het vestigingsgebied *Bleekerweg* zijn relatief jong en de gebiedsstructuur voldoet. Er is echter nog maar beperkte uitbreidingsruimte aanwezig, waardoor binnen afzienbare tijd eenzelfde situatie als in het vestigingsgebied *Hazeldonk/Waardjesweg* te verwachten is;
- Het doorgroeigebied *Kleine Heittrak* bevat nog voldoende ontwikkelingsruimte voor de bestaande bedrijven;

- De 4 van de 5 *solitaire bedrijven* die de provinciale planologische ruimte van maximaal 3 ha nog niet hebben benut, kunnen cf. het bestemmingsplan buitengebied niet meer uitbreiden;

Ruimtegebruik

- Het totale areaal glastuinbouwbestemming omvat in Asten ca. 286 ha kadastraal (zie tabel 2.1), waarvan 177 ha (= 62%) bruto glastuinbouwkavel (kas incl. bedrijfsruimte, waterbassin, etc.);
- Van de 177 ha glastuinbouwkavel ligt 60% (= 106 ha) in het vestigingsgebied Waardjesweg, ligt 29% (= 51 ha) in het vestigingsgebied Bleekerweg, ligt 5% (= 9 ha) in het doorgroeigebied Kleine Heitrak en is 6% (= 11 ha) solitair gelegen;
- Een substantieel areaal met glastuinbouwbestemming is in gebruik als intensieve veehouderijbedrijf (IV) en andere (niet-)agrarische bedrijvigheid, in het bijzonder in de vestigingsgebieden Waardjesweg en Bleekerweg (6 ha resp. 20 ha IV-bedrijven en 26 resp. 22 ha overige (niet-)agrarisch gebruik);

Ontwikkelingen in de glastuinbouw

- Enerzijds maakt de schaalvergroting het wenselijk de glastuinbouw daar te concentreren waar de ruimtebenutting optimaal is en de hinder minimaal, oftewel zo ver mogelijk van woongebieden en zo dicht mogelijk bij de hoofdinfrastructuur (scheiden van functies);
- Anderzijds maakt de verduurzaming het wenselijk de glastuinbouw meer aan te sluiten bij stedelijke functies (woningbouw, bedrijventerreinen) om synergiemogelijkheden te benutten (uitwisseling energie, water, e.d.) en meervoudig ruimtegebruik mogelijk te maken (verweving van functies);

Ontwikkeling in en rondom de glastuinbouwlocaties

- Relevante ruimtelijke ontwikkelingen in en rondom de glastuinbouwlocaties in Asten zijn:
 - Op de korte termijn de ontwikkeling van het Kasteellandschap, de woningbouw in Heusden en de ontwikkelingen in de intensieve veehouderij (IV),
 - Op de middellange termijn het beekherstel van de Aa en de Ecologische Verbindingszone (EVZ)/natuurvriendelijke oevers langs de Voordeldonksche Broekloop en
 - Op de lange termijn de realisatie van de waterberging langs de Aa;
- Deze ruimtelijke ontwikkelingen beperken de uitbreidingsrichting van de glastuinbouw, maar bieden ook kansen voor synergie en verweving:
 - Landschappelijke inpassing: Kasteellandschap, woningbouw Heusden, EVZ Voordeldonksche Broekloop, waterberging Aa;
 - Combinaties van groen/natuur, recreatie en/of waterberging: Kasteellandschap, beekherstel Aa, woningbouw Heusden, waterberging Aa en
 - Mogelijke uitwisseling energie- en stromen: IV-bedrijven, woningbouw Heusden;
- Bijzondere aandacht vraagt de Wet geurhinder en veehouderij waar het gaat om de ontwikkelingsruimte voor glastuinbouw nabij intensieve veehouderijbedrijven.

3. WENSENINVENTARISATIE – Wat willen we?

3.1 Uitbreidingsbehoefte

De Astense glastuinbouw heeft met enige regelmaat aangegeven behoefte aan uitbreiding van het glasareaal te hebben. In de huidige economische situatie is deze wens er niet, maar deze zal in de toekomst waarschijnlijk weer terugkeren. Ten behoeve van bouwsteen 1) *Wenseninventarisatie* is als eerste deze uitbreidingsbehoefte geïnventariseerd. In opdracht van de gezamenlijke glastuinbouw in Deurne, Asten en Someren is door de ZLTO in 2004 een enquête uitgevoerd naar de behoefte aan uitbreidingsmogelijkheden (tabel 3.1).

Tabel 3.1 *Uitbreidingsbehoefte Glastuinbouw Asten 2004 in ha (Bron: ZLTO)*

Productgroep	Bebouwd	Uitbreidingsplannen	Extra nodig (netto)
Groenteteelt	65,10	80,20	60,00
Aardbeien en overig klein fruit	2,41		
Sierteelt incl. boomkwekerij	11,16	6,84	2,10
Totaal	78,67	86,70	62,10

Respons: 31 van de 38 bedrijven

Tevens heeft de lokale glastuinbouwsector Asten in 2007, in het kader van de op te stellen glastuinbouwvisie, een enquête uitgevoerd naar de uitbreidingsbehoefte (tabel 3.2).

Tabel 3.2 *Uitbreidingsbehoefte Glastuinbouw Asten 2007 in ha (Bron: ZLTO)*

Productgroep	Netto glas nu	Netto glas toekomst	Extra nodig (netto)
Groenteteelt	65,4	139,5	74,1
Aardbeien en overig klein fruit	2,0	2,0	0,0
Sierteelt incl. boomkwekerij	9,1	15,4	6,3
Totaal	76,5	156,9	80,4

Respons: 18 van de 38 bedrijven

Verklaring bij tabel 3.2

- Netto glas = oppervlakte kassen, dus zonder woning, bedrijfsgebouw en installaties

Tabel 3.2 laat zien dat de 18 respondenten een totale uitbreidingsbehoefte van ca. 80 ha netto glas hebben. Hiervan hebben er 13 daadwerkelijk een uitbreidingsbehoefte aangegeven. Deze varieert van 0,5 tot 21 ha per bedrijf, waarbij het merendeel een uitbreiding van 3 ha of meer wenst. Bij 5 respondenten is er (op dit moment) geen uitbreidingsbehoefte. Daarnaast is te verwachten dat bij (een deel van) de bedrijven die niet hebben meegedaan aan de enquête 2007 ook een uitbreidingsbehoefte bestaat. Overigens laat tabel 3.2 de grootste uitbreidingsbehoefte bij de productgroep groenteteelt zien.

De uitbreidingsbehoefte 2007 is onder andere aanleiding geweest voor het opstellen van de glastuinbouwvisie.

Uitbreidingsbehoefte naar deelgebied

Vergeleken met de enquête in 2004 laat de enquête uit 2007, ondanks minder respondenten, een grotere uitbreidingsbehoefte zien. De uitbreidingsbehoefte is het grootst in het gebied Hazeldonk/Waardjesweg: ca. 54 ha netto, tegen 15 ha in het gebied Bleekerweg en 1 ha in het gebied Kleine Heittrak. De solitaire bedrijven geven een uitbreidingsbehoefte aan van ca. 11 ha netto (tabel 3.3).

Uitbreidingsmogelijkheden op bedrijfslocatie

Volgens de enquête 2007 hebben 7 van de 19 respondenten nog uitbreidingsmogelijkheden op of naast de huidige bedrijfslocatie. De omvang van deze uitbreidingsmogelijkheid varieert van 1,0 tot 4,6 ha, waarbij het merendeel minder dan 2 ha omvat. Het totale opgegeven areaal aan nog beschikbare uitbreidingsmogelijkheid is ca. 15 ha netto.

Bij 3 bedrijven past de gewenste uitbreiding (resp. 4,4, 2,5 en 0,5 ha; totaal 7,4 ha) op de huidige kavel. Deze bedrijven zijn gevestigd in het gebied Hazeldonk/Waardjesweg. In de gebieden Bleekerweg, Kleine Heittrak en bij de solitaire bedrijven past bij geen van de respondenten de gewenste uitbreiding op de huidige kavel. Alle overige respondenten met een uitbreidingsbehoefte (10) zullen deze uitbreiding naast de huidige locatie of elders moeten realiseren, dus buiten de huidige glastuinbouwbestemming: totaal ca. 73 ha (80,4-7,4 ha). Het merendeel van de respondenten met een uitbreidingsbehoefte geeft ook aan bereid te zijn de uitbreiding elders te realiseren (tabel 3.3).

Tabel 3.3 Uitbreidingsmogelijkheden Glastuinbouw Asten 2007 in ha (netto glas) naar deelgebied (Bron: ZLTO)

Deelgebied	Behoefte	Past op eigen perceel	Uitbreiding elders
Hazeldonk/Waardjesweg	53,6	7,4	46,2
Bleekerweg	15,3	0	15,3
Kleine Heittrak	1,0	0	1,0
Solitaire bedrijven	10,5	0	10,5
Totaal	80,4	7,4	73,0

In bijlage 6 is de uitbreidingsbehoefte gespecificeerd naar deelgebied (Hazeldonk/Waardjesweg, Bleekerweg, Kleine Heittrak, solitaire bedrijven) en productgroep (groenteteelt, aardbeien en overig klein fruit, sierteelt incl. boomkweeij), zowel in bruto als in netto areaal. Ook is hier aangegeven wat de uitbreidingsmogelijkheid per bedrijf is en waar de uitbreiding gewenst wordt (uitbreiden op of naast de huidige locatie, de uitbreiding op een nieuwe locatie realiseren of het gehele bedrijf hervestigen).

In bijlage 7 is in elk deelgebied op kaart aangegeven waar de uitbreidingsbehoefte zich bevindt. Per respondent, die een uitbreidingsbehoefte heeft opgegeven, is de netto oppervlakte glas in de situatie anno 2009 aangegeven, met daarbij de op dat moment beschikbare uitbreidingsmogelijkheid op het eigen perceel en het gewenste glasareaal van het toekomstige bedrijf. Hiermee is inzichtelijk waar de individuele uitbreidingsbehoefte wel of niet kan worden gerealiseerd binnen de huidige glastuinbouwbestemming.

3.2 Actuele knelpunten en kansen

Ten behoeve van bouwsteen 1) *Wenseninventarisatie* zijn als tweede de actuele knelpunten en kansen met betrekking tot de glastuinbouw in Asten geïnventariseerd. Dit is samen met de belanghebbende partijen gedaan via individuele interviews en een gezamenlijke excursie door de glastuinbouwgebieden. In bijlage 8 is het excursieverslag integraal opgenomen. In onderstaande tabel 3.4 staan de kansen en knelpunten weergegeven.

Tabel 3.4 Door belanghebbenden ingebrachte knelpunten en kansen

Knelpunten	Kansen
1) Ruimte: - uitbreidingsbehoefte - concentratie van glas in te grote eenheden - waarom glastuinbouw in het buitengebied	1) Verduurzaming: - verduurzaming door vernieuwing - vernieuwing is innovatie - innovatie = grotere efficiency + milieuvoordeel
2) Werkgelegenheid: - beschikbaarheid arbeidskrachten in Asten - inzet en huisvesting buitenlandse werknemers - economische meerwaarde vs. areaalbeslag	2) Werkgelegenheid: - sociaaleconomische factor van betekenis - aanbod lokale werkgelegenheid - aanwezigheid gelieerde bedrijvigheid
3) Infrastructuur: - veiligheid, kwaliteit en capaciteit wegen - verkeersdruk in bebouwde kom Heusden - ontsluiting op Heesakkerweg resp. N279	3) Synergiemogelijkheden: - met intensieve veehouderij - op bedrijventerreinen - met woningbouw
4) Landschappelijke inpassing - onvoldoende groeninpassing - aantasting beekdal/cultuurhistorische waarden - hoge bebouwbare oppervlakte bij kassen	4) Landschappelijke inpassing: - kwalitatief betere groeninpassing - elders succesvol toegepast instrumentarium - combinatie van ruimtelijke functies
5) (Leef)Milieu: - riolering heeft onvoldoende capaciteit - hinder door assimilatiebelichting*) in kassen - routing glastuinbouwverkeer	5) Functiewijzigingen: - beekherstel van de Aa - bedrijventerreinontwikkeling - woningbouw
6) Uitvoeringsaspecten: - tijd tussen plan en uitvoering is te lang - regelgeving staat oplossingen in de weg - afspraken worden niet nagekomen	6) Uitvoeringsaspecten: - waar mogelijk navolging goede voorbeelden - gezamenlijke aanpak - communicatie sector (imagoverbetering)

*) assimilatiebelichting = kunstlicht voor plantengroei

Knelpunten

1) Uitbreidingsruimte

De gewenste areaalbehoefte (40 ha op de korte termijn en 100 ha op de lange termijn) is niet realiseerbaar binnen de huidige glastuinbouwbestemming. Ook is uit oogpunt van landschap, grondvererving en draagvlak de suggestie gedaan om de glastuinbouw meer te spreiden in kleinere eenheden van ca. 50 ha. In dit kader wordt tevens gesteld dat de glastuinbouw eigenlijk nauwelijks nog een grondgebonden agrarische activiteit is en daarom op een bedrijventerrein thuis hoort.

2) Werkgelegenheid

De belanghebbenden partijen twijfelen over de beschikbaarheid van voldoende arbeidskrachten in Asten om de aangegeven uitbreidingsbehoefte op te vangen. In het verlengde hiervan is de inzet, maar vooral ook de huisvesting van buitenlandse werknemers een aandachtspunt. Een ander discussiepunt is de sociaaleconomische meerwaarde van de glastuinbouw in verhouding tot het relatief forse areaalbeslag in vergelijking met andere bedrijfssectoren op bedrijventerreinen.

3) Infrastructuur

Op dit vlak zijn de kwaliteit en capaciteit van de wegen, het inrichten van de berm en de verkeersveiligheid aandachtspunten. Wat betreft de belasting van de bebouwde kom van Heusden met vrachtverkeer, zijn de huidige ontsluiting (bijv. via het Hoekske) en het ontbreken van bewegwijzering aandachtspunten. Ook is het ontbreken van een aansluiting van de

Waardjesweg op de Heesakkerweg als knelpunt aangemerkt. Tevens is gesproken over een mogelijke aansluiting van de Bleekerweg op de N279.

4) Landschappelijke inpassing

De belanghebbenden partijen vinden dat de glastuinbouw over het algemeen weinig doet aan een goede landschappelijke inpassing van de kassen en bassins. Vooral omdat de kosten voor landschappelijke inpassing een fractie zijn van de investeringen in een glastuinbouwbedrijf. De volgende zaken verdienen volgens de actoren bijzondere aandacht: laanbomen, een natuurlijker beheer van de watergangen, het vrijmaken van het beekdal van de Aa van glas, en de cultuurhistorische waarden, zoals de bolle akkers en het coulisselandschap. In dit kader wordt de suggestie gedaan om analoog aan bedrijventerreinen het bebouwbare oppervlak voor de glastuinbouw te verlagen van 90% naar 70%.

5) (Leef)Milieu

Op dit gebied zien de partijen een drietal knelpunten:

- *Rioleringscapaciteit*: omdat de rioleringscapaciteit voor bedrijfsafvalwater te klein is, kan de glastuinbouw niet voldoen aan de eis van het waterschap om te lozen op de riolering.
- *Lichtuitstraling*: veel omwonenden ervaren de lichtuitstraling uit kassen als hinderlijk. Daarbij bestaat de indruk dat het belichten in kassen toeneemt. Echter, voor individuele bedrijven gelden wettelijke regels hiervoor. Bovendien is met de sector een convenant gesloten dat de lichtuitstraling naar boven met 99% moet terugdringen.
- *Routing*: ten aanzien van het leefmilieu is ook de eerder genoemde routing van het glastuinbouwverkeer een knelpunt.

6) Uitvoeringsaspecten

Met betrekking tot de glastuinbouwontwikkeling worden drie uitvoeringsaspecten als knelpunt aangegeven:

- *Planvorming vs. uitvoering*: de actoren willen het proces tussen planvorming en – uitvoering versnellen. Dus snelheid in de realisatie.
- *Regelgeving vs. pragmatische oplossingen*: regelgeving staat de uitvoering van pragmatische oplossingen in de weg. De benodigde papierwinkel is aanzienlijk en de kosten hiervan zijn te hoog in verhouding tot de feitelijke investering. Op korte termijn zal binnen de bestaande regelgeving met de actoren naar creatieve, pragmatische oplossingen moeten worden gezocht. Tegelijkertijd zal moeten worden gewerkt aan vermindering van regels.
- *Nakomen van afspraken*: Afspraken tussen partijen worden niet altijd nagekomen. Realisatie van de economische factor vindt altijd snel plaats, maar de realisatie van de niet-economische factor, die als tegenprestatie is afgesproken, laat vaak op zich wachten.

Kansen

1) Verduurzaming door vernieuwing

Om te kunnen verduurzamen moet elk bedrijf zich regelmatig vernieuwen (innoveren), al is het maar om de kostprijs te verlagen. Vernieuwing gaat met grote investeringen gepaard en maakt mede daardoor schaalvergroting noodzakelijk. Voor deze schaalvergroting is wel uitbreidingsruimte nodig.

2) Werkgelegenheid

De glastuinbouw is – samen met de gelieerde bedrijvigheid – een belangrijke economische factor in Asten, doordat het veel lokale werkgelegenheid biedt.

3) Synergie glastuinbouw en ander functies/sectoren

Gesproken is over een synergiepilot tussen de glastuinbouw en intensieve veehouderij (IV) ten aanzien van de uitwisseling van energie- en mineralenstromen (bijvoorbeeld biogas en vloeibare meststoffen). De verwachting is namelijk dat verplaatsing van IV-bedrijven vanwege de hoge kosten niet voor de hand ligt. Iets vergelijkbaars is denkbaar tussen de glastuinbouw en de geplande woningbouw in Heusden of de bedrijventerreinontwikkeling in Asten.

4) Landschappelijke inpassing

Herstructurering biedt kansen voor een goede landschappelijke inpassing van de glastuinbouw. Niet alleen door een betere locatiekeuze van het glas en een kwalitatief betere groeninpassing, maar ook door een beter instrumentarium om landschappelijke inpassing te stimuleren en afdwingbaar te maken. Een goed voorbeeld van een goede landschappelijke inpassing is de waterberging van Van Gog (combinatie gietwateropslag en natuur). Ook biedt de inrichting van de zone tussen de geplande woningbouw in Heusden en de glastuinbouw de mogelijkheid om functies te combineren (waterberging, natuur en recreatie in de vorm van wandelen en vissen) en tegelijkertijd een goede landschappelijke inpassing te realiseren.

5) Functiewijzigingen

Voor het riviertje de Aa is beekherstel voorzien. Dit kan in combinatie met de herstructurering van de glastuinbouw en/of de realisatie van de verplichte waterberging bij toename van het verhard oppervlak door glastuinbouwontwikkeling. Ook bedrijventerreinontwikkeling en woningbouw bieden mogelijkheden tot herstructurering van glas.

6) Uitvoeringsaspecten

Er is een beroep gedaan op de sector om goede voorbeelden van duurzame ontwikkelingen, die voor alle betrokken partijen een win-win situatie oplevert, navolging te geven (bijvoorbeeld waterberging van Van Gog). Als de sector dit meer als collectief oppakt en communiceert, draagt dit bij tot een beter imago van de glastuinbouw. Als nuancering is hierop ingebracht dat niet elk goed duurzaam initiatief overal toepasbaar is.

De genoemde knelpunten en kansen zijn respectievelijk in bijlage 9 en bijlage 10 in kaart gebracht.

3.3 StructuurvisiePlus Asten

In de Toekomstvisie Asten 'De Avance' (2006) – de StructuurvisiePlus voor Asten - is de gewenste ruimtelijke, economische en sociaal-maatschappelijke ontwikkeling van de gemeente Asten aangegeven. Deze StructuurvisiePlus Asten is in een interactief proces met de gemeenteraad, de bewoners en maatschappelijke belangengroepen van de gemeente Asten tot stand gekomen.

In de StructuurvisiePlus Asten is wat betreft de gewenste glastuinbouwontwikkeling ruimtelijk al 'voorgesorteerd'. Daarom wordt ten behoeve van bouwsteen 1) *Wenseninventarisatie* als derde het vastgestelde gemeentelijke beleid voor de glastuinbouw in beeld gebracht.

De structuurvisie bestaat uit een Duurzaam Ruimtelijk Structuurbeeld (DRS) en een Ruimtelijk Model. Het DRS geeft inzicht in de kwaliteiten van de gemeente en geeft aan wat voor de langere

termijn (30 jaar) behouden, verbeterd en veranderd moet worden (de structuurkaart). Tevens beschrijft het strategieën waarlangs dat zou kunnen gebeuren; zoals inbreiden, herstructureren, intensiveren of uitbreiden (de strategiekaart). Het *Ruimtelijk Model* toont de gemaakte keuzes voor de middellange termijn (15 jaar) om de gewenste ontwikkelingen te realiseren. Daarbij gaat het niet alleen om kwantitatieve, maar vooral ook om kwalitatieve aspecten van de ruimtebehoefte.

Het DRS en het Ruimtelijk Model zeggen over de glastuinbouw het volgende.

Duurzaam Ruimtelijk Structuurbeeld (DRS)

In het DRS is een duidelijke lange termijn koers geschetst voor de glastuinbouw in Asten. Deze impliceert een groei op geschikte locaties en het tegengaan van verspreide verglazing van het buitengebied. Dit betekent het volgende.

Er vindt concentratie van glastuinbouw plaats bij Heusden (vestigingsgebied Bleekerweg) waar mogelijkheden voor groei al zijn geboden en in de zone Kleine Heittrak. Daarbij is aan de noordzijde van het vestigingsgebied Bleekerweg verdere verstedelijking voorzien (woningbouw Heusden).

In het beekdal van de Aa (vestigingsgebied Hazeldonk/Waardjesweg) ziet de gemeente op lange termijn geen duurzame toekomstwaarde. Dit glastuinbouwgebied vormt een barrière in de landschappelijk en ecologisch waardevolle as die het beekdal van de Aa vormt. Daarbij komt dat de bestaande glastuinbouw in kwelgebied ligt en deels ook in een reserveringsgebied voor waterberging. Ruimtelijk gezien lopen veel bedrijven hier tegen hun maximale uitbreidingsgrenzen aan, waardoor bedrijfsmatig de locatie weinig toekomstwaarde biedt. De gemeente streeft op de lange termijn naar het weer vrij maken van het beekdal van de Aa door transformatie van het glastuinbouwgebied tot ecologische groenzone. De ontwikkeling van natuur, water en landschap heeft hier hogere prioriteit.

Ontwikkeling van het vestigingsgebied Waardjesweg in oostelijke richting is uitgesloten. Het gebied rondom het kasteel van Asten betreft namelijk een stuk beekdal van de Voordeldonsche Broekloop en is van grote cultuurhistorische en landschappelijke waarde. De landgoedsfeer is, met groene lanen, fraaie doorkijken, monumentale solitaire bomen, vijverpartijen bij de Twaalf Apostelen en bolle akkers, in dit gebied nog goed herkenbaar. Behoud en versterking van de herkenbaarheid van het beekdallandschap en kasteelomgeving heeft in dit gebied een hogere prioriteit. Voor de ontwikkeling van natuur- en landschapswaarden wordt nadrukkelijk aangehaakt op de wens een ecologische verbindingzone te realiseren langs de Voordeldonsche Broekloop.

Aan de noordzijde van het vestigingsgebied Hazeldonk/Waardjesweg is aansluitend aan de bestaande bebouwing, de uitbreiding van stedelijke functies als mogelijkheid genoemd (woningbouw al dan niet gecombineerd met kleinschalige bedrijvigheid).

Ruimtelijk model

De gemeente Asten schat het belang van de glastuinbouwsector voor de lokale economie hoog in. Bedrijven met duurzaam perspectief wil de gemeente ruimte bieden, volgens de beschreven koers in het DRS. De gemeente voert daarbij een passief beleid; bedrijfsverplaatsing en/of sanering is pas aan de orde indien bedrijven dit zelf willen (bijvoorbeeld als gevolg van overschrijding van de economische levensduur). Tot die tijd kunnen bedrijven hun activiteiten in het gebied voortzetten. De mogelijkheid tot uitbreiding van bedrijven buiten bestaande planologische ruimte zal in ieder geval per verzoek onderzocht worden, op basis van het watertoetsingsproces. Het zoeken naar dergelijke locaties vergt een regionale benadering en integrale afweging.

Bedrijven die op de bestaande locatie in de knel komen en elders willen doorgroeien, wil de gemeente een alternatief bieden. Dat geldt ook voor eventuele glastuinbouwbedrijven die verplaatst dienen te worden als gevolg van uitbreiding van stedelijke functies aansluitend op de bestaande bebouwing. Aangezien het concentratiegebied ten oosten van Heusden hiervoor te weinig ruimte biedt en Kleine Heittrak als doorgroeigebied in principe niet voor inplaatsing van bedrijven kan worden aangewend, is extra ruimte nodig. Asten zet daarbij (stand 2006) in op een regionale oplossing, namelijk de projectvestiging Deurne.

Waar sprake is van vrijwillige sanering van glastuinbouw in het buitengebied staat de gemeente conform StructuurvisiePlus Asten een beleid van compensatie voor, zoals bekend in de vorm van de Ruimte-voor-Ruimte regeling.

3.4 Conclusies

Op basis van de wenseninventarisatie (bouwsteen 1) is het volgende geconstateerd.

Uitbreidingsbehoefte van de glastuinbouwsector

- De glastuinbouw in Asten geeft aan (2007) een uitbreidingsbehoefte van ca. 80 ha netto glas te hebben (aangegeven door 18 van de 38 glastuinbouwbedrijven);
- Volgens eigen opgaaf kan hiervan ca. 7 ha netto glas op het eigen perceel worden gerealiseerd;
- En zal ca. 73 ha netto glas elders moeten worden gefaciliteerd, dat wil zeggen op een naastgelegen perceel binnen de huidige glastuinbouwbestemming (door herstructurering) of daarbuiten (door herbegrenzing en/of nieuwe glasclusters);
- De grootste uitbreidingsbehoefte is er in het vestigingsgebied Hazeldonk/Waardjesweg: ca. 54 ha. Daarna ca. 15 ha in het vestigingsgebied Bleekerweg. Bij de solitaire bedrijven is er een behoefte van ca. 11 ha en in het doorgroeigebied Kleine Heittrak ca. 1 ha.

Knelpunten en kansen aangegeven door belanghebbenden

- De knelpunten hebben betrekking op de aspecten landschappelijke kwaliteit, hinder en gebruiksmogelijkheden (zie tabel 3.4):
 - bij *landschappelijke kwaliteit* gaat het om: te grote eenheden glas, waarom glas in het buitengebied, areaalbeslag/bebouwbaar oppervlakte kassen, groeninpassing, aantasting (archeologische/landschappelijke) waarden;
 - bij *hinder* gaat het om: verkeersdruk/routing glastuinbouwverkeer, belichting, rioolcapaciteit, planning vs. uitvoering, regelgeving vs. oplossingen, nakomen afspraken;
 - bij *gebruiksmogelijkheden* gaat het om: veiligheid/kwaliteit/capaciteit infrastructuur, lokaal arbeidspotentieel vs. inzet/huisvesting buitenlandse werknemers, ontsluiting;
- De kansen hebben betrekking op verduurzaming, integrale aanpak en sociaal-economische aspecten (zie tabel 3.4):
 - bij *verduurzaming* gaat het om: innovatie, synergie met andere functies en sectoren, groeninpassing en navolging van goede voorbeelden;
 - bij *integrale aanpak* gaat het om: combinaties met andere sectoren en functies, gezamenlijke aanpak en inzet instrumentarium;
 - bij *sociaal-economische aspecten* gaat het om: economische betekenis, lokale werkgelegenheid, gelieerde bedrijvigheid en imago.

StructuurvisiePlus Asten: de wens van de Astense gemeenschap

- De Astense gemeenschap ziet geen duurzaam toekomstperspectief voor de glastuinbouwlocatie Heesakkerweg/Hazeldonk en westzijde Waardjesweg: het beekdal van de Aa en Voordeldonksche Broekloop dient op termijn vrij te worden gemaakt, de ontwikkeling van het Kasteellandschap heeft hier prioriteit en beperkte functiewijzigingen naar wonen en kleinschalige bedrijvigheid is hier een mogelijkheid;
- Uitgangspunt voor de glastuinbouwontwikkeling is groei op geschikte locaties en tegengaan van verspreide verglazing van het buitengebied: concentratie van glas dient plaats te vinden nabij Heusden (vestigingsgebied Bleekerweg) en in de zone Kleine Heitrak (doorgroeigebied);
- Een regionale alternatief voor glastuinbouwontwikkeling zal op het moment de behoefte weer aanwezig is opnieuw worden bekeken.

4. POTENTIËLE ONTWIKKELINGSRUIMTE – Waar zou het kunnen?

4.1 Resterende planologische ruimte

Ten behoeve van bouwsteen 2) *Potentiële ontwikkelingsruimte* is als eerste de nog beschikbare ruimte binnen de huidige glastuinbouwbestemming bepaald. Dit is gebeurd aan de hand van de kadastrale gegevens 2008 en het aanwezige areaal netto glas per perceel op grond van de afgegeven bouwvergunningen. Beschikbare ruimte is in dit geval onbebouwde ruimte waar duurzame glastuinbouwontwikkeling mogelijk is los van de problematiek van grondverwerving.

Om de nog beschikbare planologische ruimte vast te stellen is allereerst de fysiek beschikbare ruimte per perceel bepaald. Vervolgens is deze ruimte beoordeeld op de geschiktheid voor duurzame glastuinbouwontwikkeling. Aspecten die hierbij meewegen zijn: de omvang, de vorm en de ligging van het perceel. Wat betreft de omvang moet de uitbreidingsruimte minimaal 1 ha omvatten of samen met omliggende percelen deze omvang of meer kunnen krijgen. Qua vorm is het bij voorkeur een rechthoekig perceel (minimum aan overhoeken) met een breedte van minimaal 125 m. Uitgangspunt is dat sprake moet zijn van een duurzame locatie. Dat wil zeggen dat een perceel van 1 ha met de juiste vorm niet geïsoleerd mag liggen, dus niet rondom 'op slot' ligt. Met betrekking tot dit laatste is per perceel met fysiek beschikbare ruimte ook beoordeeld of deze aan kan sluiten bij een individuele uitbreidingsbehoefte (zie §3.1) en/of deze ruimte door middel van herstructurering met naastgelegen percelen voor duurzame glastuinbouwontwikkeling geschikt kan worden gemaakt. Tabel 4.1 geeft het resultaat. Het betreft het bruto beschikbaar areaal.

Tabel 4.1 *Bruto beschikbare ruimte binnen huidige glastuinbouwbestemming 2013 in ha (Bron: Gemeente Asten, bewerkt SRE)*

Glastuinbouw	Totaal oppervlak	Niet beschikbaar	Beschikbaar (bruto)		
			Niet geschikt	Geschikt (te maken *)	
				Individueel	Extra ruimte door herstructurering **)
Heesakkerweg/ Hazeldonk	63,4	46,8	3,8	5,1	7,6
Waardjesweg	86,5	73,1	3,0	7,0	3,4
Bleekerweg	102,1	71,1	9,4	0,0	21,6
Kleine Heittrak	22,8	8,0	1,0	2,1	11,7
Solitaire bedrijven	10,7	18,3	0,0	0,0 ***)	0,0 ***)
Totaal	285,5	215,3	17,2	14,2	44,3

*) betreft alleen de niet bebouwde ruimte m.a.w. zonder sanering van bestaand glas, woningen, veehouderijbedrijven, etc.

***) een herstructureringslocatie is hier gedefinieerd als een locatie waarbij de gewenste bedrijfsuitbreiding niet uitsluitend op het eigen perceel kan worden gerealiseerd;

***) solitaire bedrijven kunnen cf. het bestemmingsplan buitengebied niet meer uitbreiden tot het provinciaal maximum van 3 ha: evt. fysiek beschikbare uitbreidingsruimte is daarom als niet beschikbaar

aangemerkt;

Verklaring tabel 4.1

- Totaal oppervlak = kadastrale oppervlak met bestemming glastuinbouw conform het bestemmingsplan Buitengebied;
- Niet beschikbaar = oppervlak dat reeds bebouwd is (incl. kassen) of een gebruik heeft waarvan wijziging in glastuinbouw niet voor de hand ligt (wegen, hoofdwatergangen e.d.);
- Beschikbaar = areaal onbebouwde ruimte waarvan het gebruik kan worden gewijzigd in glastuinbouw;
- Niet geschikt = beschikbare ruimte die niet geschikt is voor duurzame glastuinbouwontwikkeling vanwege omvang, vorm en/of ligging van het perceel;
- Geschikt (te maken) = beschikbare ruimte die geschikt (te maken) is voor een individuele uitbreiding en/of via een lokale herstructurering;
- Individueel = areaal beschikbare ruimte waar een individuele uitbreiding mogelijk is en die bestaat uit de beschikbare ruimte op het eigen perceel;
- Herstructurering = herschikking van de aanwezige beschikbare ruimte op het eigen perceel en het naastgelegen perceel .

Uit tabel 4.1 is af te lezen dat kadastraal gezien (= bruto kaveloppervlak) ca. 14 ha planologische ruimte nog beschikbaar zou zijn op het eigen perceel. Dit zou te vergroten zijn naar ca. 59 ha als ook naastgelegen percelen van anderen (veelal niet-glastuinbouw) beschikbaar komen voor glastuinbouwontwikkeling. Dit zou bij een kavelbenutting van 75% een netto uitbreidingsruimte van ca. 11 ha individueel resp. 44 ha met herstructurering betekenen.

Echter, cruciaal is of de individuele uitbreidingsbehoefte (zie §3.1) zich daar bevindt waar de uitbreidingsruimte beschikbaar is. Vervolgens is van belang of de uitbreidingsbehoefte qua omvang past op de ter plaatse beschikbare uitbreidingsruimte. Dit onder de aanname dat glastuinbouwbedrijven hun uitbreidingsbehoefte niet versnipperd willen realiseren. In tabel 4.2 is deze locatie- en behoeftematch aangegeven uitgaande van de uitbreidingsbehoefte en enquêterespondenten 2007 (tabel 3.2).

Tabel 4.2 Locatie uitbreidingsruimte vs. uitbreidingsbehoefte

Deelgebied/gebruik	Kadastrale ruimte (bruto kavel)	Uitbreidings-behoefte (netto glas)	Locatiematch* (netto glas)	Behoeftematch** (netto glas)
Heesakkerweg/Hazeldonk				
- Glastuinbouw	5,1	8,0	0,0	0,0
- Intensieve veehouderij	nvt		nvt	
- Overig agrarisch	5,9		5,9	4,8
- Overig niet-agrarisch	1,7		0,0	
Waardjesweg				
- Glastuinbouw	7,0	45,6	6,2	0,5
- Intensieve veehouderij	0,0		0,0	
- Overig agrarisch	3,4		1,7	
- Overig niet-agrarisch	0,0		0,0	
Bleekerweg				
- Glastuinbouw	0,0	15,3	0,0	0,0
- Intensieve veehouderij	7,3		7,3	0,7 ***)
- Overig agrarisch	9,9		9,9	4,2 ***)
- Overig niet-agrarisch	4,4		4,4	0,3 ***)
Kleine Heittrak				
- Glastuinbouw	2,1	1,0	1,0	1,0
- Intensieve veehouderij	0,0		0,0	

Deelgebied/gebruik	Kadastrale ruimte (bruto kavel)	Uitbreidingsbehoefte (netto glas)	Locatiematch* (netto glas)	Behoeftematch** (netto glas)
- Overig agrarisch	11,7		0,0	
- Overig niet-agrarisch	0,0		0,0	
Solitaire bedrijven				
- Glastuinbouw	0,0	10,5	0	0
Totaal	58,5	80,4	36,4	11,5

*) het areaal uitbreidingsruimte op en aansluitend aan locaties met een uitbreidingsbehoefte

***) het areaal uitbreidingsbehoefte dat 'past' op het ter plaatse beschikbare areaal uitbreidingsruimte (bijv. een uitbreidingsbehoefte van 1 ha past op een uitbreidingsruimte van 2 ha, een uitbreidingsbehoefte van 5 ha daarentegen niet)

****) vanwege de plaatselijk grotere uitbreidingsruimte dan uitbreidingsbehoefte, kan de verdeling ook een andere zijn

In tabel 4.2 is te zien dat van de ca. 59 ha aan kadastrale ruimte (bruto kavel), hiervan ca. 36 ha daar ligt waar de uitbreidingsbehoefte is. Deze ca. 36 ha omvat ca. 7 ha (6,2 + 1,0 ha) uitbreidingsruimte op de huidige glastuinbouwkavel. De overige ca. 29 ha betreffen naastgelegen percelen die in bezit zijn van intensieve veehouderijbedrijven, overige agrarische bedrijven en in overig niet-agrarisch gebruik zijn. Ca. 12 ha van de uitbreidingsbehoefte kan qua omvang op de locaties met uitbreidingsruimte worden gerealiseerd. Hiervan past ca. 2 ha (0,5 + 1,0 ha) op de eigen uitbreidingsruimte, de overige ca. 10 ha betreft naastgelegen percelen in gebruik door niet-glastuinbouw.

In bijlage 11 is de resterende uitbreidingsruimte binnen de huidige glastuinbouwbestemming - de planologische ruimte anno 2013 - per deelgebied op kaart aangegeven.

4.2 Mogelijke herstructureringslocaties

In het voorgaande is vastgesteld dat binnen de huidige glastuinbouwbestemming ca. 44 ha bruto kaveloppervlak door herstructurering geschikt is te maken als uitbreidingsruimte voor glastuinbouw. Herstructurering is hier gedefinieerd als de situatie waarbij de gewenste uitbreidingsbehoefte niet op het eigen perceel kan worden gerealiseerd en hiervoor dus omliggende percelen van derden nodig zijn. Analyse van de resterende planologische ruimte heeft een aantal mogelijke herstructureringslocaties opgeleverd. In bijlage 12 zijn deze locaties op kaart gezet; in tabel 4.3 zijn de herstructureringslocaties per deelgebied aangegeven.

Van de mogelijke herstructureringslocaties is – uitgaande van de gewenste glastuinbouwontwikkeling (zie hoofdstuk 3) - de wenselijkheid op de langere termijn ter afweging. Hierbij zijn mogelijk aanwezige belemmeringen relevant, maar vooral van belang is of ter plaatse een andere ruimtelijke functie wenselijk is. In tabel 4.3 zijn de mogelijke belemmeringen en afwegingen per deelgebied aangegeven.

Een mogelijke ruimtelijke belemmering is de fysieke aanwezigheid van een gebouw, maar ook de financiële consequenties van het saneren of verplaatsen van een aanwezige (niet)agrarische functie (bijv. veehouderijbedrijf, burgerwoning, e.d.) en het achterblijven of saneren van een bedrijfswoning. Ook de na herstructurering resulterende verkaveling kan in het licht van de verdergaande schaalvergroting qua omvang uiteindelijk toch onvoldoende zijn.

De mogelijke ruimtelijke afwegingen hangen samen met de gewenste glastuinbouwontwikkeling (zie hoofdstuk 3). Het betreft hier functiewijzigingen (onder andere woningbouw, natuur), het bieden van ontwikkelingsruimte voor de aanwezige niet-glastuinbouwfunctie (onder andere de intensieve veehouderij) of uitvoering van het concentratiebeleid voor glastuinbouw.

Tabel 4.3 Mogelijke herstructureringslocaties binnen de huidige glastuinbouwbestemming *)

Deelgebied / Herstructureringslocaties	Mogelijke ruimtelijke belemmering **)	Ruimtelijke afweging
Heesakkerweg/Hazeldonk		
- H1: Waardjesweg noordoostzijde	W, MV	Glas nabij kern Asten: functiewijziging
- H2: Noordwestzijde RWZI	W	Glas in beekdal/Ruimte beekherstel: functiewijziging
Waardjesweg		
- H3: Zuidzijde RWZI	W, MV, V	Glas in beekdal/Ruimte beekherstel: functiewijziging
- H4: Waardjesweg westzijde midden	W, A, V	Glas in beekdal/Ruimte beekherstel: functiewijziging
- H5: Rondom Bosweg	W, IV, A	Archeologische Waarde (ged.): bescherming waarde
Bleekerweg		
- H6: Noordzijde nabij Heusden	V, W	Glas nabij kern Heusden: functiewijziging
- H7: Rondom Spechtstraat	W, IV	IV-ontwikkeling
- H8: Zuidzijde	V	Nabijheid attentiegebied Groote Peel: bescherming waarde
- H9: Zuidoostzijde	IV, W	IV-ontwikkeling
Kleine Heittrak		
- H10: Centraal in het gebied	Geen	Planologisch reeds afgewogen

*) een herstructureringslocatie is hier gedefinieerd als een locatie waarbij de gewenste bedrijfsuitbreiding niet uitsluitend op het eigen perceel kan worden gerealiseerd

***) los van de (grond)verwervingsproblematiek; W = (burger)woning, MV = melkveehouderij, V = geen optimale verkaveling, A = andere (niet-)agrarische objecten, IV = intensieve veehouderij

H4 nummering in bijlage 12, in dit geval herstructureringslocatie 4

Overeenkomstig de definitie van herstructurering, zou ook bij een aantal solitaire glastuinbouwbedrijven herstructurering aan de orde kunnen zijn. Echter, in het bestemmingsplan buitengebied Asten is deze doorgroei onmogelijk gemaakt, zodat deze locaties niet als herstructureringslocatie zijn benoemd.

Op de in tabel 4.3 opgenomen mogelijke herstructureringslocaties is over het algemeen een glastuinbouwcluster van 2 tot ruim 13 ha mogelijk.

4.3 Potentiële uitbreidingsruimte

Hiervoor zijn de resterende uitbreidingsruimte (§4.1) en mogelijke herstructureringsopties (§4.2) binnen de huidige glastuinbouwbestemming in beeld gebracht. Daarnaast is het van belang na te gaan waar potentiële uitbreidingsruimte voor glastuinbouw binnen de gemeente Asten als geheel aanwezig is. Oftewel waar zou glastuinbouwontwikkeling buiten de huidige glastuinbouwbestemming planologisch toegestaan kunnen worden. Op basis van dit inzicht kan worden bepaald waar een herbegrenzing van de bestaande glastuinbouwbestemming mogelijk is en waar eventuele nieuwe glastuinbouwclusters een plek kunnen krijgen.

Sturend in de glastuinbouwontwikkeling is de provinciale Beleidsnota Glastuinbouw (2006). Dit beleid is gericht op het ontwikkelen, het concentreren en saneren, en het verduurzamen van de glastuinbouw in Brabant. Hiervoor zijn ambities en maatregelen benoemd en zijn glastuinbouwconcentratiegebieden aangewezen. Voor Asten zijn dit de vestigingsgebieden Waardjesweg en Bleekerweg en het doorgroeigebied Kleine Heittrak.

De hoofddoelstelling van het provinciale glastuinbouwbeleid is 'Ruimte bieden aan een duurzame ontwikkeling van glastuinbouwconcentraties in die gebieden die daar geschikt voor zijn.' Afgeleide doelen hiervan zijn:

- 1) *Ontwikkelen*: ontwikkelingsruimte bieden aan de glastuinbouw door planologische ruimte te creëren (Brabantbreed 1.800 ha in 2020) en door te stimuleren en te faciliteren;
- 2) *Concentreren en saneren*: het bundelen van de glastuinbouw in concentratiegebieden en saneren van glastuinbouwbedrijven uit kwetsbare gebieden (75% areaal glas in 2015 gelegen binnen concentratiegebieden), genoeg concentratiegebieden creëren en ondernemers stimuleren naar de concentratiegebieden te gaan (saneringsregeling);
- 3) *Verduurzamen*: ecologisch (energie, water, licht, geluid, lucht, afval, natuur en landschap, cultuurhistorie, aardkundige waarden), sociaal (imago, arbo, huisvesting seizoenarbeid, verkeersveiligheid) en economisch (werkgelegenheid, concurrentiekracht/rentabiliteit, bereikbaarheid, ondernemerschap) verduurzamen van de glastuinbouwontwikkeling door in te zetten op integrale oplossingen en het benutten van synergievoordelen, ook tussen verschillende (landbouw)sectoren.

Daarbij geldt in *vestigingsgebieden* dat de omvang van glastuinbouwbedrijven in beginsel alleen beperkt mag worden, voor zover dat noodzakelijk is in verband met de ter plaatse aanwezige waarden en belangen van natuurlijke, landschappelijke, cultuurhistorische, water- en bodemhuishoudkundige, milieuhygiënische of recreatieve aard.

Voor een *doorgroeigebied* dient een duurzaam en strak begrensd bestemmings- en inrichtingsplan te worden opgesteld. Hierin dient de ontwikkeling van de bestaande glastuinbouwbedrijven te worden beschreven in relatie tot voornoemde waarden en belangen alsmede de synergievoordelen die kunnen worden behaald.

Verder is ruimtelijk relevant dat het provinciale glastuinbouwbeleid het volgende in bepaalde situaties en onder voorwaarden toestaat:

- 1) De ontwikkeling van glastuinbouwclusters buiten de aangewezen concentratiegebieden;
- 2) Bij solitaire glastuinbouwbedrijven een tijdelijke groei boven de maximale 3 ha;
- 3) Nieuwvestiging van een glastuinbouwbedrijf in een doorgroeigebied.

Nieuw te ontwikkelen glastuinbouwclusters hoeven niet aan te sluiten bij bestaande glastuinbouwgebieden of –locaties, maar dit kan wel. Ook is mogelijk dat bij solitaire bedrijven nieuwe clusters kunnen ontstaan. Nieuwe vestigingsgebieden moeten wel voldoen aan een aantal locatiecriteriën en inrichtingscriteriën. De *locatiecriteriën* zijn als volgt:

- 1) Alleen in primair agrarisch gebied;
- 2) Alleen in gebieden waar geen toekomstige ontwikkeling van stedelijke functies en infrastructuur zal plaatsvinden;
- 3) Alleen in gebieden die hydrologisch geschikt zijn;
- 4) Alleen in gebieden waar geen te behouden cultuurhistorische of aardkundige waarden voorkomen;
- 5) Het moet gaan om een gebied van minimaal 50 ha (als niet wordt aangesloten bij een bestaand vestigingsgebied).

In bijlage 13 is de potentiële uitbreidingsruimte – dat wil zeggen het grondgebied van de gemeente Asten dat voldoet aan voornoemde locatiecriteriën - in beeld gebracht.

De *inrichtingscriteriën* zijn opgenomen in bijlage 14. De inrichtingscriteriën gelden ook voor de al aangewezen vestigings- en doorgroeigebieden.

Solitaire bedrijven in agrarisch gebied kunnen volgens de provinciale Verordening Ruimte 2012 doorgroeien tot maximaal 3 ha netto glas. Echter, zoals eerder al aangegeven, is volgens het bestemmingsplan buitengebied, uitbreiding tot het provinciaal maximum van 3 ha netto glas, voor solitaire bedrijven in Asten, niet meer mogelijk.

Nieuwvestiging van een glastuinbouwbedrijf in een doorgroeigebied is op beperkte schaal (enkele bedrijven) mogelijk wanneer sprake is van daadwerkelijke sanering van een bedrijf dat ten behoeve van een aanmerkelijke verbetering van de ruimtelijke kwaliteit verplaatst dient te worden. Daarbij is herschikking van bouwblokken van bestaande glastuinbouwbedrijven in doorgroeigebieden in beginsel mogelijk.

4.4 Herbegrenzingsopties glastuinbouwbestemming

Als tweede is ten behoeve van bouwsteen 2) *Potentiële ontwikkelingsruimte* de mogelijkheid tot herbegrenzing van de huidige glastuinbouwbestemming onderzocht. Hiervoor is binnen de potentiële uitbreidingsruimte (zie §4.3) rondom de huidige glastuinbouwlocaties ingezoomd op de diverse locatiecriteriën die voor glastuinbouwontwikkeling gelden (zie hiervoor).

Aan elk locatiecriterium liggen één of meerdere beleidsthema's uit de provinciale Verordening Ruimte 2012 ten grondslag en elk beleidsthema omvat meerdere onderwerpen. Elke onderwerp heeft een specifieke ruimteclaim die strijdig is met, beperkend is voor of (onder voorwaarden) combineerbaar is met glastuinbouwontwikkeling. Door de ruimtelijke begrenzing van elk onderwerp ten opzichte van de huidige glastuinbouwbestemming inzichtelijk te maken, kan worden vastgesteld waar een herbegrenzing mogelijk zou kunnen zijn. In bijlage 15 zijn de locatiecriteriën met de relevante beleidsthema's en de onderscheiden onderwerpen op kaart aangegeven.

Concreet betekent dit dat glastuinbouwontwikkeling niet past binnen:

- 1) Gebieden voor Natuur en Landschap: o.a. Ecologische Hoofdstructuur, Attentiegebied EHS, Groenblauwe mantel;
- 2) Gebieden voor stedelijke ontwikkeling: bestaand stedelijk gebied en zoekgebied voor stedelijke ontwikkeling; ‘
- 3) Gebieden voor Waterdoeleinden: waterbergingsgebieden (of reserveringsgebied) waterwingebieden, met bijbehorende beschermingszones en boringsvrije zones);
- 4) Cultuurhistorisch en archeologisch waardevolle gebieden.

De begrenzing van gebied 4) met een verwachtingswaarde moet in het veld worden getoetst middels een archeologisch onderzoek.

In tabel 4.4 is concreet gemaakt waar de huidige glastuinbouwbebegrenzing zou kunnen worden aangepast. Daarbij is tevens de ruimtelijke afweging aangegeven evenals de consequenties voor het areaal glastuinbouwbestemming (toe- of afname). Deze mogelijke herbegrenzingsopties zijn in bijlage 16 op kaart aangegeven.

Tabel 4.4 Mogelijke herbegrenzingsopties

Deelgebied/Herbegrenzingsoptie	Ruimtelijke afweging	Bestemming glas
Heesakkerweg/Hazeldonk		
- G1: Naast huidig sportpark	gebieden voor stedelijke ontwikkeling	afname
- G2: Hazeldonk Aa-zijde	gebieden voor waterdoeleinden	afname
- G3: Ten noorden van Kasteel Asten	agrarisch gebied*)	toename
Waardjesweg		
- G4: Waardjesweg Aa-zijde	gebieden voor waterdoeleinden	afname
- G5: Rondom Bosweg/westzijde Beemdstraat	agrarisch gebied*)	toename
- G6: Zuidoostzijde Waardjesweg	agrarisch gebied*)	toename
Bleekerweg		
- G7: Noordzijde Bleekerweg (nabij Heusden)	agrarisch gebied	toename
- G8: Oostzijde Pannenhoef	agrarisch gebied	toename
- G9: Aan de Gevlochtsebaan/Kemphaanweg	Duurzame locatie intensieve veehouderij	afname
- G10: Zuidzijde rondom Zaagbekweg	agrarisch gebied	toename
Kleine Heittrak		
- kleine herbegrenzing	bestemmingsplanwijziging in procedure	gelijk
Solitaire bedrijven **)		
- G11: Diesdonkerweg 6	Geen groeimogelijkheid	afname
- G12: Diesdonkerweg 15	Geen groeimogelijkheid	afname
- G13: Voorste Heusden 13/19	Geen groeimogelijkheid	afname
- G14: Kleine Heittrak 21	Geen groeimogelijkheid	afname
- G15: Meerkoetweg 14	Geen groeimogelijkheid	afname

*) archeologisch waardevol gebied

***) solitaire bedrijven hebben cf. het bestemmingsplan buitengebied Asten geen mogelijkheid meer om naar het provinciaal toegestane maximum van 3 ha netto glas te groeien

G4 nummering in bijlage 16, in dit geval herbegrenzingsoptie 4

In totaal zijn er 6 herbegrenzingsopties waar een toename van het areaal glastuinbouwbestemming mogelijk is. Een toetsing aan het Bestemmingsplan Buitengebied laat zien (zie bijlage 15) dat deze herbegrenzingsopties in gebieden liggen met de bestemming/aanduiding agrarisch gebied met landschappelijke waarden (opties ten noorden van Kasteel Asten, rondom Bosweg/Westzijde Beemdweg, zuidoostzijde Waardjesweg) en primair agrarisch gebied (alle 3 opties Bleekerweg). Een 10-tal herbegrenzingsopties betreft een afname van het areaal glastuinbouwbestemming. Deze herbegrenzingsopties zijn gelegen in gebieden waar andere functies ruimtelijke prioriteit krijgen (woningbouw, waterberging, natuur) en/of waar het solitaire glastuinbouwbedrijven betreft waarvoor beleidsmatig concentratie van glas wenselijk is. Voor het door-groeigebied Kleine Heittrak is nu een kleine herbegrenzing in een wijziging van het bestemmingsplan in procedure.

4.5 Zoekgebieden glastuinbouwontwikkeling

Ten behoeve van bouwsteen 2) *Potentiële ontwikkelingsruimte* is als derde gekeken naar mogelijke zoekgebieden voor glastuinbouwontwikkeling binnen Asten. Ook hiervoor is binnen de potentiële uitbreidingsruimte (zie §4.3) gezocht. Conform de Beleidsnota Glastuinbouw (2006) kan een nieuw glascluster aansluiten aan de aangewezen concentratiegebieden of kan een nieuw glastuinbouwcluster worden gevormd, eventueel bij een solitair bedrijf. In het laatste geval dient het nieuwe glascluster een minimale omvang van 50 ha netto glas te hebben. In beide gevallen dient voldaan te worden aan de inrichtingscriteria (zie bijlage 14). Een minimale omvang van 50

ha netto glas, betekent bij een kavelbenutting van 80% een bruto kaveloppervlak van ca. 60 ha. Afhankelijk van de verkavelingstructuur en het aanwezige ruimtegebruik (overige agrarische bedrijven en niet-agrarische objecten), betekent dit een bruto-bruto oppervlakte (dus incl. droge en natte infrastructuur, groen, overige bebouwing) van minimaal 80 ha.

Uitgaande van de kaart met de potentiële uitbreidingsruimte (bijlage 13) en het oppervlaktecriterium, zouden in de volgende zoekgebieden glastuinbouwontwikkeling ruimtelijk mogelijk kunnen zijn:

- Ingeval wordt *aangesloten aan bestaand concentratiegebied*:
 - Z1: De zuidoostkant van het vestigingsgebied Waardjesweg (ten zuiden van de Koekoeklaan/Bosweg);
 - Z2: De noordoostkant van het vestigingsgebied Bleekerweg (rondom de Bluijssens Broekdijk tussen de Voordeldonksche Broekloop en de N279);
- Ingeval het een *nieuw glascluster* betreft:
 - Z3: Het gebied rond de Nachtegaalweg;
 - Z4: Ter hoogte van de kern Asten aan de oostzijde van de N279;
 - Z5: Rondom de Pijlstaartweg;

Als het oppervlaktecriterium wordt losgelaten en wordt ingezet op mogelijke synergieopties, kan een nieuw glascluster worden gerealiseerd in aansluiting op en in combinatie met het bedrijventerrein Laarbroek (Z6).

In bijlage 17 zijn de zoekgebieden op kaart aangegeven.

Deze zoekgebieden dienen nog getoetst te worden aan de inrichtingscriteria uit de Beleidsnota Glastuinbouw (zie bijlage 14).

4.6 Conclusies

Met betrekking tot de potentiële uitbreidingsruimte (bouwsteen 2) kan het volgende worden vastgesteld.

Resterende planologische ruimte

- Op bestaande glastuinbouwpercelen is er qua omvang, vorm en ligging nog ca. 14 ha bruto kavel (ca. 11 ha netto glas bij 75% kavelbenutting) aanwezig die geschikt is te maken voor uitbreiding van bedrijven (tabel 4.1);
- Hiervan ligt ca. 12 ha in het vestigingsgebied Waardjesweg, ca. 2 ha in de Kleine Heittrak en 0 ha in het vestigingsgebied Bleekerweg en bij de solitaire bedrijven (tabel 4.1);
- Van deze ca. 14 ha uitbreidingsruimte op het eigen perceel, is er bij ca. 7 ha geen uitbreidingsbehoefte, is bij 5,5 ha de uitbreidingsbehoefte groter dan de uitbreidingsruimte op het eigen perceel en 'past' bij 1,5 ha de uitbreidingsbehoefte op de uitbreidingsruimte op het eigen perceel (tabel 4.2);
- Door middel van herstructurering (= benutting van omliggende niet-glastuinbouw percelen zonder sanering van bebouwing), kan de uitbreidingsruimte worden vergroot met ca. 44 ha (tabel 4.1) naar ca. 59 ha bruto kavel (ca. 45 ha netto glas bij 75% kavelbenutting);
- Deze ca. 44 ha herstructureringsruimte is als volgt verdeeld: ca. 11 ha vestigingsgebied Waardjesweg, ca. 22 ha vestigingsgebied Bleekerweg, ca. 12 ha doorgroeigebied Kleine Heittrak en 0 ha solitaire bedrijven (tabel 4.1);

- Van deze ca. 44 ha herstructureringsruimte, is er bij ca. 15 ha geen uitbreidingsbehoefte, is bij ca. 21 ha de uitbreidingsbehoefte groter dan de naastgelegen herstructureringsruimte en 'past' bij ca. 10 ha de uitbreidingsbehoefte op de naastgelegen herstructureringsruimte (tabel 4.2);
- Vanuit de locaties met uitbreidingsbehoefte anno 2007, is binnen de huidige glastuinbouwbestemming 1,5 ha op het eigen perceel te benutten en is er ca. 10 ha aan naastgelegen herstructureringsruimte mogelijk;

Mogelijke herstructureringslocaties

- Er zijn binnen de huidige glastuinbouwbestemming 10 herstructureringslocaties aan te wijzen (tabel 4.3);
- Het inrichten van deze locaties betekent dat, met uitzondering van de Kleine Heittrak, dit op vrijwel alle locaties om de nodige sanering of verplaatsing van niet-glastuinbouwfuncties zal vragen, dat op bepaalde locaties mogelijk nieuwe belemmeringen (vrijkomende bedrijfswoningen en niet optimale verkaveling) zullen ontstaan en er bovendien een aantal ruimtelijke afwegingen aan de orde zullen komen die bepalen of herstructurering ter plaatse wenselijk is (tabel 4.3);
- Alhoewel uitbreiding door herstructurering op basis van de provinciale Verordening Ruimte 2012 ook voor een aantal solitaire bedrijven tot de mogelijkheden behoort, is dit in het Bestemmingsplan Buitengebied Asten uitgesloten;

Potentiële uitbreidingsruimte

- Potentiële uitbreidingsruimte ligt daar waar voldaan wordt aan de locatiecriteria voor glastuinbouwontwikkeling zoals aangegeven in de Beleidsnota Glastuinbouw (2006);
- Een nieuw glastuinbouwcluster kan worden ontwikkeld aansluitend aan de aangewezen vestigings- en doorgroeigebieden (Waardjesweg en Bleekerweg resp. Kleine Heittrak), maar kan ook elders worden gerealiseerd (mits de omvang dan minimaal 50 ha netto glas is);
- Door aan de hand van de locatiecriteria de potentiële uitbreidingsruimte voor glastuinbouw in Asten inzichtelijk te maken, zijn de mogelijkheden om aan te sluiten aan de bestaande glastuinbouwgebieden (de herbegrenzingsopties) en de mogelijke locaties voor nieuwe glastuinbouwclusters (de zoekgebieden) in beeld gebracht;

Herbegrenzingsopties glastuinbouwbestemming

- In totaal zijn 15 opties voor een herbegrenzing van de huidige glastuinbouwbestemming aan te wijzen, waarvan een 6-tal in het vestigingsgebied Waardjesweg, een 4-tal in het vestigingsgebied Bleekerweg en bij een 5-tal betreft het de solitaire bedrijven (tabel 4.4);
- Hiervan hebben 6 herbegrenzingsopties een toename van het areaal glastuinbouwbestemming en 9 opties een afname tot gevolg (tabel 4.4);
- Een toename van de glastuinbouwbestemming is mogelijk door de ligging in agrarisch gebied, echter bij een 3-tal locaties is een nadere afweging in verband met te beschermen waarden aan de orde (archeologie);
- Een afname van de glastuinbouwbestemming is aan de orde daar waar prioriteit wordt gegeven aan andere functies (woningbouw, waterberging, natuur) en/of waar beleidsmatig concentratie van glas aan de orde is;
- Bij elke herbegrenzingsoptie is een ruimtelijke afweging aan de orde die bepaald of herbegrenzing ter plaatse wenselijk is (tabel 4.4);

Zoekgebieden glastuinbouwontwikkeling

- Uitgaande van de potentiële uitbreidingsruimte en het areaalcriterium van minimaal 50 ha netto glas oftewel ca. 80 ha bruto-bruto (dus incl. droge en natte infra, groen en overige bebouwing), zijn 6 zoekgebieden voor glastuinbouwontwikkeling aan te wijzen;
- Ingeval wordt aangesloten bij bestaand concentratiegebied dan is glastuinbouwontwikkeling ten zuidoosten van het vestigingsgebied Waardjesweg en ten noordoosten van het vestigingsgebied Bleekerweg mogelijk;
- Ingeval het nieuwe glastuinbouwclusters betreft zijn er mogelijkheden voor glastuinbouwontwikkeling resp. rondom de Nachtegaalweg, de Pijlstaartweg, aan de oostzijde van de N279 ter hoogte van de kern Asten en in aansluiting op het bedrijventerrein Laarbroek;
- De zoekgebieden dienen wat hun geschiktheid voor een duurzame glastuinbouwontwikkeling nog te worden getoetst aan de inrichtingscriteria uit de Beleidsnota Glastuinbouw (2006).

5. TOEKOMSTBEELD 2030 – Waar gaan we naartoe?

5.1 Ambitie

De huidige glastuinbouwontwikkeling tast de landschappelijke kwaliteit (landschappelijke inpassing, watersysteem en natuur) en de leefbaarheid (verkeersveiligheid, verdichting buitengebied en lichtuitstraling) aan. De wijze waarop de glastuinbouw in Asten gesitueerd is, biedt op de lange termijn ook voor de sector zelf geen duurzaam perspectief.

Daar staat tegenover dat de glastuinbouwsector over innovatiekracht beschikt. De tuinbouw is continu bezig om met steeds minder grondstoffen zoveel mogelijk product per m² te realiseren. De sector levert hiermee haar bijdrage aan de verduurzaming van de maatschappij. Innoveren en verduurzamen betekent echter dat individuele bedrijven zich continu moeten vernieuwen. Vanwege de omvangrijke investeringen die hiermee gepaard gaan, betekent dit voor de meeste bedrijven schaalvergroting en voor schaalvergroting is ruimte nodig. Doordat de innovatiesnelheid binnen deze sector hoog is, is de ruimtelijke dynamiek ook hoog. Dit wil zeggen dat er 'regelmatig' moet worden uitgebreid, geherstructureerd en als de bestaande locatie onvoldoende ruimte biedt, er moet worden verplaatst.

Deze ruimtelijke dynamiek biedt de mogelijkheid om knelpunten op te lossen en kansen te benutten. Door herstructurering en verplaatsing, kan de glastuinbouw daar worden gesitueerd en zodanig worden ingericht waar en hoe dit maatschappelijk gewenst is. Dit biedt niet alleen ontwikkelingsruimte aan de glastuinbouw, maar tegelijkertijd ook aan andere ruimtelijke functies. Ruimtelijke dynamiek is dan ook een cruciale motor voor verbetering van de landschappelijke kwaliteit en de leefbaarheid in Asten.

Hieruit volgt de ambitie voor de glastuinbouwvisie Asten:

- 1) Het bieden van ontwikkelingsruimte aan de glastuinbouw en daardoor aan andere functies,
- 2) Het verhogen van de landschappelijke kwaliteit en
- 3) Het verbeteren van de leefbaarheid.

Om dit mogelijk te maken, wordt de ruimtelijke dynamiek binnen de glastuinbouwsector in Asten gestimuleerd.

Concreet betekent dit dat glastuinbouw daar gesaneerd en verplaatst wordt waar andere ruimtelijke functies (natuur, water, kasteellandschap, woningbouw, bedrijventerrein, e.d.) gewenst zijn. Uitgangspunt daarbij is dat dit glasneutraal plaatsvindt, dat wil zeggen dat het areaal met bestemming glastuinbouw gelijk blijft. Als ijkpunt geldt de bestemming glastuinbouw in 2013 en als tijdshorizon geldt 2030. Om deze 'areaalwandeling' mogelijk te maken, zal op daarvoor geschikte locaties binnen Asten, ontwikkelingsruimte worden geboden.

Bij het bieden van ontwikkelingsruimte geldt de volgende prioritering:

- 1) Herstructurering binnen de huidige glastuinbouwbestemming daar waar dit voor de lange termijn ruimtelijk gewenst en duurzaam mogelijk is;
- 2) Maximale herbegrenzing van de huidige glastuinbouwbestemming daar waar dit cf. het ruimtelijk beleid is toegestaan;

- 3) Bestemmen van nieuwe glastuinbouwclusters aansluitend dan wel los van de huidige concentratiegebieden als via herstructurering en herbegrenzing onvoldoende ontwikkelingsruimte kan worden geboden;

Eventuele nieuwe glastuinbouwclusters worden bestemd overeenkomstig de locatie- en inrichtingscriteria uit de Beleidsnota Glastuinbouw (2006).

Een nieuw glastuinbouwcluster los van de huidige concentratiegebieden is pas mogelijk bij een omvang van minimaal 50 ha netto glas (ca. 80 ha bruto-bruto glastuinbouwgebied, dat wil zeggen inclusief wegen en watergangen).

Op deze manier ontstaat daar waar glas verdwijnt een extra plus in landschappelijke kwaliteit en leefbaarheid. Op de plaats waar glastuinbouw de ruimte krijgt ontstaat dan plaatselijk wellicht een min, hoewel deze score ten opzichte van de huidige glastuinbouw minder negatief zal zijn, omdat aan allerlei duurzaamheidsvereisten moet worden voldaan en de ruimte efficiënter kan worden ingericht. Echter, het netto resultaat voor de gehele gemeente is uiteindelijk een plus of nog meer.

5.2 Ruimtelijke keuzen

Het realiseren van voornoemde ambitie maakt een aantal ruimtelijke keuzen nodig. De wensinventarisatie (hoofdstuk 3) geeft aan wat de diverse partijen binnen Asten met de glastuinbouw willen. De potentiële ontwikkelingsruimte (hoofdstuk 4) laat zien waar glastuinbouwontwikkeling in Asten zou kunnen plaatsvinden. Uitgaande van de ambitie en de huidige situatie (hoofdstuk 2), en tevens rekening houdend met de ontwikkelingen binnen de sector en in en rondom de glastuinbouwlocaties, zijn de volgende keuzen gemaakt:

- 1) Ontwikkelingsperspectief bieden aan de bestaande glastuinbouw.
- 2) Naar een efficiëntere glastuinbouwbestemming.
- 3) Geen ontwikkelingsruimte zonder sanering.
- 4) Inzetten op het vrijmaken van het beekdal van de Aa.
- 5) Concentreren van solitaire bedrijven.
- 6) Uitplaatsingskansen intensieve veehouderij benutten.
- 7) Beperkte herstructurering.
- 8) De huidige glastuinbouwbestemming maximaal herbegrenzen.
- 9) Gebruik maken van de mogelijkheid om nieuwe glasclusters te ontwikkelen.
- 10) Zoekgebieden nader afwegen.
- 11) Landschappelijke inpassing planologisch verankeren.

Deze keuzen zijn hieronder toegelicht.

1) Ontwikkelingsperspectief bieden aan de bestaande glastuinbouw

De glastuinbouw in Asten als zodanig staat niet ter discussie. De gemeente Asten erkent dat de glastuinbouw binnen de gemeente economische en maatschappelijke van betekenis is en wil waar mogelijk de bestaande glastuinbouw ontwikkelingsruimte bieden. Dit betekent niet per definitie uitbreiding van het areaal glas. Primair doel is de glastuinbouw in Asten daar te situeren waar dit voor de lange termijn een duurzaam perspectief biedt. De glastuinbouwvisie Asten geeft aan waar, in welke omvang, op welke manier en onder welke voorwaarden dit binnen Asten kan. Hiermee neemt Asten wat betreft de glastuinbouwontwikkeling het heft in eigen hand.

2) Naar een efficiëntere glastuinbouwbestemming

Uit de analyse van het huidige ruimtegebruik binnen de glastuinbouwbestemming blijkt een substantieel areaal door andere functies dan de glastuinbouw in gebruik te zijn (tabel 2.1). Van de ca. 286 ha aan glastuinbouwbestemming, is 177 in gebruik door de glastuinbouw. Van de overige 109 ha is 14 ha in gebruik voor wonen, 26 ha voor intensieve veehouderij, 60 ha in overig (niet-) agrarisch gebruik, 6 ha voor infra en 2 ha voor water.

In theorie zou de 109 ha glastuinbouwbestemming met een niet-glastuinbouw gebruik kunnen worden omgezet in glastuinbouw. Echter, vanwege de hoge graad aan verstening (woningen, bedrijfsgebouwen) en de daarmee samenhangende saneringskosten, zal dit slechts beperkt haalbaar zijn. Bovendien is dit op plaatsen waar andere functies prioriteit dienen te krijgen, ook niet wenselijk.

Door de glastuinbouw te verplaatsen en elders ontwikkelingsruimte te bieden, kan met eenzelfde areaal glastuinbouwbestemming, een groter areaal glastuinbouw een plek krijgen door een efficiëntere inrichting. Tegelijkertijd kan - daar waar dit aan de orde is - op de oorspronkelijke locatie de glastuinbouwbestemming gewijzigd worden in de gewenste bestemming wonen, natuur, water, etc. Resultaat is dat het huidige areaal glastuinbouwbestemming gelijk blijft, maar er toch ontwikkelingsruimte voor de glastuinbouw kan worden geboden.

3) Geen ontwikkelingsruimte zonder sanering

Om ontwikkelingsruimte voor de glastuinbouw en andere functies te kunnen bieden, zullen glastuinbouwbedrijven moeten worden gesaneerd en verplaatst. Sanering van het bedrijf op de oude locatie is voorwaarde om elders binnen Asten te kunnen hervestigen. Planologisch wordt dan de glastuinbouwbestemming op de huidige locatie verplaatst naar een nieuwe locatie. Deze 'areaalwandeling' vindt glasneutraal plaats. Het planologisch areaal met bestemming glastuinbouw in Asten blijft op de middellange en lange termijn daarmee gelijk.

Omdat een deel van de huidige glastuinbouwbestemming niet effectief kan worden omgezet in glastuinbouw, gelden ten aanzien van de te verplaatsen glastuinbouwbestemming de volgende voorwaarden:

- 1) Per ha bruto glastuinbouwkavel dat wordt gesaneerd, er 1 ha bruto glastuinbouwkavel aan ontwikkelingsruimte elders in Asten wordt geboden;
- 2) Per ha bruto kavel met een niet-glastuinbouw gebruik, er 1 ha bruto glastuinbouwkavel aan ontwikkelingsruimte elders in Asten wordt geboden;
- 3) Per ha te saneren bruto glastuinbouwkavel, er van één ha bruto kavel met een niet-glastuinbouw gebruik de glastuinbouwbestemming er af gaat.

Als ijkpunt geldt de bestemming glastuinbouw met het ruimtegebruik in 2013(tabel 2.1) en als tijdshorizon geldt 2030. Onder niet-glastuinbouwgebruik wordt verstaan het gebruik voor wonen, intensieve veehouderij en overig (niet-)agrarisch gebruik.

Per initiatief wordt afgewogen en vastgelegd hoe aan de saneringsvoorwaarden voldaan gaat worden. Praktisch gezien betekent een verplaatsing naar een nieuwe locatie buiten de huidige glastuinbouwbestemming namelijk dat een tijdelijke areaaltoename ontstaat, doordat het nieuwe bedrijf over het algemeen al in gebruik zal zijn voordat het oude bedrijf is gesaneerd. De uitvoering van de sanering wordt daarvoor geborgd middels een overeenkomst. Inzet is om de

sanering en verplaatsing op een strategisch moment te laten plaatsvinden, zoals bij de vervanging van oude kassen en/of bij een bedrijfsopvolging resp. bedrijfsbeëindiging.

Indien er op enig moment behoefte is aan een structurele uitbreiding van glas waar geen sanering van bestaand glas tegenover staat, dan dient hiervoor in regionaal verband een oplossing te worden gevonden. Dus zonder sanering dient uitbreiding buiten de gemeente te worden gerealiseerd.

4) Inzetten op het vrijmaken van het beekdal van de Aa

Het Ruimtelijk Model in de StructuurvisiePlus Asten geeft een duidelijke richting aan voor het vestigingsgebied Waardjesweg (§ 3.3). In de deelgebieden Heesakkerweg/Hazeldonk en Waardjesweg wordt daarom ingezet op sanering en verplaatsing van bestaand glas. Het betreft de glastuinbouw in de zone aan de Aa-zijde van de Hazeldonk resp. de Waardjesweg. In deze zone is beekherstel aan de orde en is de functie waterberging, natuur en landschap gewenst.

Sanering en verplaatsing van glastuinbouw in het beekdal van de Aa dient met prioriteit te worden opgepakt, omdat de uitbreidingsbehoefte in het vestigingsgebied Waardjesweg het grootst is (tabel 3.3). Bovendien is de resterende planologische ruimte hier beperkt en is herstructurering van glas hier niet wenselijk.

Tegelijkertijd betekent dit dat voor de 'verplaatsers' elders ruimte moet worden geboden.

5) Concentreren van solitaire bedrijven

In Asten bevinden zich op vijf locaties solitaire glastuinbouwbedrijven die als zodanig zijn bestemd. De twee locaties gelegen ten noorden van de A67 zijn bedrijven waar geen glastuinbouwbedrijf meer wordt uitgeoefend. Vanwege het beleid om te komen tot concentratie van glastuinbouw en het beëindigen van glastuinbouw in kwetsbare gebieden, is het streven erop gericht de glastuinbouwbestemming van deze locaties op te heffen. Dit zal op een natuurlijk moment in de bedrijfsvoering plaatsvinden onder aanbidding van een alternatief.

Van de drie locaties ten zuiden van de A67 ligt één locatie aan de noordzijde van de kern Heusden). Deze is reeds groter dan de maximaal toegestane 3 ha volgens de provinciale Verordening. Sanering van deze locatie is niet te verwachten vanwege de ligging in agrarisch gebied. Vergroting van deze locatie in het kader van de provinciale regeling om tijdelijk groter dan 3 ha te kunnen groeien, is hier niet aan de orde, daar uitbreiding van solitaire glastuinbouwbedrijven overeenkomstig het Bestemmingsplan Buitengebied Asten, niet is toegestaan.

Verder liggen twee locaties rondom het doorgroeigebied Kleine Heittrak. Vanwege de solitaire ligging van een bedrijf aan de Kleine Heittrak wordt ingezet op het opheffen van de glastuinbouwbestemming op deze locatie. In het kader van tegenprestatie voor de wijziging van het bestemmingsplan Kleine Heittrak zal deze locatie worden gesloopt en verwijderd als glastuinbouwbestemming. De andere locatie heeft maximaal toegestane oppervlakte van drie ha netto glas reeds benut en ligt bovendien in het attentiegebied voor de natte natuurparel. Voor deze locatie geldt hetzelfde als voor het solitaire bedrijf ten noorden van Heusden.

6) Uitplaatsingskansen intensieve veehouderij benutten

Met name in het vestigingsgebied Bleekerweg ligt een substantieel areaal intensieve veehouderij (IV) binnen de glastuinbouwbestemming (tabel 2.2). Dit zijn – vooral aan de oostzijde - veelal grote bedrijven die de komende jaren naar verwachting verder zullen investeren en dus ook ruimte nodig hebben. Volgens het provinciale beleid dient de intensieve veehouderij te worden uitgeoefend op duurzame locaties. Duurzame locaties voor intensieve veehouderij binnen vestigings- en doorgroeigebieden voor glastuinbouw zijn mogelijk, mits de uitbreiding van of omschakeling naar intensieve veehouderij de huidige en toekomstige ontwikkelingsmogelijkheden van de glastuinbouw niet belemmert. Dat betekent dat niet alleen rekening dient te worden gehouden met bestaande glastuinbouwbedrijven en hun uitbreidingsmogelijkheden, maar ook met toekomstige nieuwvestigingen.

Verplaatsing van IV-bedrijven voor glastuinbouwontwikkeling brengt hoge kosten met zich mee. Het creëren van ontwikkelingsruimte voor glastuinbouw door uitplaatsing van IV-bedrijven ligt daarom niet voor de hand. Dient zich echter een gelegenheid voor tot uitplaatsing, bijvoorbeeld door bedrijfsbeëindiging of milieuregelgeving, zal hier actief op worden ingezet. Prioriteit heeft daarbij de westzijde van het vestigingsgebied Bleekerweg. Dit in verband met de geuremissie in relatie tot de woonbebouwing in Heusden en de verwachte ontwikkelingswensen van deze bedrijven.

7) Beperkte herstructurering

Analyse van de resterende planologische ruimte binnen de huidige glastuinbouwbestemming heeft een aantal mogelijke herstructureringslocaties opgeleverd (tabel 4.3). Daarbij zijn de mogelijke belemmeringen en ruimtelijke afwegingsgronden aangegeven. Een herstructureringslocatie is hier gedefinieerd als een locatie waarbij de gewenste bedrijfsuitbreiding niet uitsluitend op het eigen perceel kan worden gerealiseerd en hiervoor dus omliggende percelen nodig zijn.

Herstructurering betekent nieuwbouw van kassen. Hoe jonger de glasopstanden zijn, hoe lastiger sanering en verplaatsing van de grond komt. Op locaties waar op termijn een andere ruimtelijke functie wordt nagestreefd (bijvoorbeeld in het beekdal van de Aa), is herstructurering niet wenselijk. Saneren en verplaatsen heeft op deze locaties de voorkeur boven herstructureren.

In tabel 5.1 is de wenselijkheid van herstructurering en de ruimtelijke functie die in de afweging prioriteit heeft gekregen, per mogelijke herstructureringslocatie aangegeven.

Tabel 5.1 *Wenselijkheid herstructurering binnen huidige glastuinbouwbestemming *)*

Deelgebied / Herstructurerings-locaties	Wenselijkheid herstructurering	Prioriteit ruimtelijke keuze	Areaal (**)
Heesakkerweg/Hazeldonk			
- H1: Waardjesweg noordoostzijde	Nee	Landschap	
- H2: Noordwestzijde RWZI	Nee	Landschap, water en natuur	
Waardjesweg			
- H3: Zuidzijde RWZI	Nee	Landschap, water en natuur	
- H4: Waardjesweg westzijde midden	Nee	Landschap, water en natuur	
- H5: Rondom Bosweg	Indien mogelijk	Glastuinbouwontwikkeling	8,8 ha
Bleekerweg			
- H6: Noordzijde nabij Heusden	Ja	Glastuinbouwontwikkeling	4,0 ha
- H7: Rondom Spechtstraat	Indien mogelijk	Glastuinbouwontwikkeling	10,9 ha
- H8: Zuidzijde	Nee	Natuur (externe werking)	
- H9: Zuidoostzijde	Ja	Glastuinbouwontwikkeling	13,5 ha

Deelgebied / Herstructurerings-locaties	Wenselijkheid herstructurering	Prioriteit ruimtelijke keuze	Areaal (**)
Kleine Heittrak			
- H10: Centraal in het gebied	Nvt	Planologisch reeds afgewogen	14,4 ha
		TOTAAL	51,6 ha

*) = een herstructureringslocatie is hier gedefinieerd als een locatie waarbij de gewenste bedrijfsuitbreiding niet uitsluitend op het eigen perceel kan worden gerealiseerd

***) = bruto-bruto areaal dus incl. gebouwen, infrastructuur en water

H4 = nummering in bijlage 12, in dit geval herstructureringslocatie 4

Vestigingsgebied Waardjesweg

- Gezien de functies, is herstructurering hier niet wenselijk en heeft sanering en verplaatsing de voorkeur. Het betreft de mogelijke locaties H1 t/m H5 (zie kaart in bijlage 12).
- Bij de locatie H5 is uitplaatsing van een intensieve veehouderij nodig en zal glastuinbouwontwikkeling hier afhankelijk zijn van de kansen die zich voor doen.

Vestigingsgebied Bleekerweg

- Op locatie H6 is herstructurering mogelijk ten behoeve van de uitbreiding van bestaande bedrijven. Om hier substantiële uitbreidingsruimte te kunnen bieden, dient dit samen te gaan met een herbegrenzing van de huidige glastuinbouwbestemming (zie verderop). Ook dient in samenhang hiermee een bufferzone worden gerealiseerd tussen de glastuinbouw en de geplande woningbouw in Heusden. Deze bufferzone kan bestaan uit een combinatie van groen, waterberging en recreatie.
- Ook bij de locatie H7 is uitplaatsing van intensieve veehouderijbedrijven aan de orde en zal glastuinbouwontwikkeling hier afhankelijk zijn van de kansen die zich voor doen.
- Vanwege de nabijheid van het attentiegebied Groote Peel is herstructurering ook niet wenselijk aan de zuidzijde. Dit betreft locatie H8.
- De locatie H9 betreft de omzetting van het huidige niet-glastuinbouwgebruik in glastuinbouw. Dit kan deels de sanering of uitplaatsing van een intensieve veehouderijbedrijf betreffen.

Doorgroeigebied Kleine Heittrak

- Ook op locatie H10 betreft het de omzetting van het huidige niet-glastuinbouwgebruik in glastuinbouw.

Solitaire bedrijven

- Uitbreiding van solitaire bedrijven is conform het Bestemmingsplan Buitengebied Asten niet meer mogelijk. Herstructurering is hier daarom niet aan de orde. Dit zou de locatie Diesdonkerweg 15 betreffen. Dit bedrijf heeft nu minder dan 3 ha glas, met een perceel kleiner dan 3 ha en waarbij omliggende percelen voor doorgroei kunnen worden ingezet. De doorgroei zou cf. de provinciale Verordening tot maximaal 3 ha netto glas zijn geweest (of tijdelijk groter).

8) De huidige glastuinbouwbestemming maximaal herbegrenzen

Uitgaande van de gewenste glastuinbouwontwikkeling (hoofdstuk 3) en de potentiële uitbreidingsruimte (hoofdstuk 4), is bekeken waar met herbegrenzing van de huidige

glastuinbouwbestemming ontwikkelingsruimte kan worden gegeven aan zowel de glastuinbouw als aan andere functies (tabel 4.4). Voor deze herbegrenzingsopties is een ruimtelijke keuze gemaakt op basis van de aangegeven afwegingsgronden. Tabel 5.2 geeft het resultaat hiervan.

Tabel 5.2 Wenselijkheid herbegrenzing huidige glastuinbouwbestemming

Deelgebied/Herbegrenzingsoptie	Prioriteit ruimtelijke keuze	Bestemming glas
Heesakkerweg/Hazeldonk		
- G1: Naast sportpark Asten	Verstedelijking	Afname 5,5 ha
- G2: Hazeldonk Aa-zijde	Landschap, water en natuur	Afname 29,5 ha
- G3: Ten noorden van Kasteel Asten	Landschap (cultuurhistorie)	Geen aanpassing
Waardjesweg		
- G4: Waardjesweg Aa-zijde	Landschap, water en natuur	Afname 23,7 ha
- G5: Rondom Bosweg/westzijde Beemdstraat	Glastuinbouwontwikkeling *)	Toename 3,7 ha
- G6: Zuidoostzijde Waardjesweg	Glastuinbouwontwikkeling *)	Toename 5,4 ha
Bleekerweg		
- G7: Noordzijde Bleekerweg (nabij Heusden)	Glastuinbouwontwikkeling	Toename 2,9 ha
- G8: Oostzijde Pannenhoef	Landschap	Geen aanpassing
- G9: Aan de Gevlochtsebaan/Kemphaanweg	Ontwikkeling intensieve veehouderij	Afname 10,8 ha
- G10: Zuidzijde rondom Zaagbekweg	Natuur	Geen aanpassing
Kleine Heittrak		
- Geen herbegrenzingsopties	Reeds afgewogen	Geen aanpassing
Solitaire bedrijven		
- G11: Diesdonkerweg 6	Geen doorgroeimogelijkheden	Afname 0,7 ha
- G12: Diesdonkerweg 15	Geen doorgroeimogelijkheden	Afname 1,3 ha
- G13: Voorste Heusden 13/19	Geen doorgroeimogelijkheden	Geen aanpassing
- G14: Kleine Heittrak 21	Geen doorgroeimogelijkheden	Afname 1,0 ha
- G15: Meerkoetweg 14	Geen doorgroeimogelijkheden	Geen aanpassing
	TOTAAL	Afname 72,5ha Toename 12,0 ha

*) = archeologisch waardevol gebied

G4 = nummering in bijlage 16, in dit geval herbegrenzingsoptie 4

Vestigingsgebied Waardjesweg

- Herbegrenzing betekent in dit vestigingsgebied voor een belangrijk deel een verkleining van de huidige glastuinbouwbestemming. Dit is het geval bij herbegrenzingsoptie G1 naast het sportpark 't Root. De verwachting is dat op termijn de glastuinbouwbestemming hier zal verdwijnen vanwege de toekomstige verstedelijkingsopgave en het vrijmaken van het beekdal van de Aa. Een beperkte herbegrenzing is reeds opgenomen in het bestemmingsplan Buitengebied.
- Voor de opties G2 en G4 zou een herbegrenzing richting Zuid-Willemsvaart logisch lijken, omdat dan wordt aangesloten bij de glastuinbouw in Someren. Dit botst echter met hydrologische aspecten (kwel, reserveringsgebied waterberging) en met het streven om het beekdal van de Aa uit landschappelijke oogpunt vrij te maken van glas en in te richten als ecologische verbindingzone. Extra belemmerend is hier bovendien de hoogspanningsleiding. Herbegrenzing tot op de Hazeldonk resp. Waardjesweg heeft hier de voorkeur en betekent dan een verkleining van de glastuinbouwbestemming.
- Vergroting van het deelgebied Heesakkerweg/Hazeldonk met het gebied ten noorden van Kasteel Asten (G3) is volgens de kaart potentiële uitbreidingsruimte ruimtelijk mogelijk.

Echter, met het oog op het vrijmaken van het beekdal van de Voordeldonsche Broekloop en de ontwikkeling van het kasteellandschap, is glastuinbouwontwikkeling hier niet wenselijk.

- Herbegrenzing naar het zuidoosten richting de Beemdstraat, voorbij de Bosweg resp. de Koekoekslaan naar de Antoniusstraat en de Behelp, zou volgens de kaart potentiële uitbreidingsruimte ruimtelijk kunnen. Dit gebied is in het bestemmingsplan Buitengebied echter aangemerkt als agrarisch gebied met landschappelijke waarden. Het betreft hier de waarden cultuurhistorische waardevolle (bolle) akkers en kampontginningen. Een deel van dit gebied is daardoor ook archeologisch aandachtsgebied. Bovendien is glastuinbouwontwikkeling richting de kern Heusden niet wenselijk. Om deze redenen wordt een beperkte herbegrenzing voorgesteld van één perceel ten zuiden van een bestaande kas tot aan de Bosweg (G5). Zo ook aan de zuidoostzijde van de Waardjesweg (G6). Dit geeft een toename van het areaal glastuinbouwbestemming.

Vestigingsgebied Bleekerweg

- Aan de noordzijde van het vestigingsgebied Bleekerweg betreft het primair agrarisch gebied waar nog enige uitbreidingsruimte kan worden geboden (G7). De herbegrenzing betreft alleen het courant maken van de bestaande kavels en wordt hier bepaald in afstemming met de realisatie van een overgangszone tussen de glastuinbouw(uitbreiding) en de geplande woningbouw ten zuiden van de Vlinkert. Deze overgangszone zorgt voor een landschappelijk waardevolle afscheiding tussen de woningbouw en de glastuinbouw en kan bij voorkeur worden verbonden met een aan te leggen ecologische verbindingzone langs de Voordeldonsche Broekloop.
- Achter de Pannenhoef en de Voordeldonsche Broekloop is substantiële ruimte met een optimale verkavelingsmogelijkheid voor glastuinbouw (G8). Dit gebied heeft de bestemming primair agrarisch gebied. Herbegrenzen van het vestigingsgebied Bleekerweg in noordoostelijke richting ten noorden van de Bleekerweg is uit landschappelijk oogpunt (behoud openheid en de kern Heusden rondom dichtbouwen met glas) hier echter niet wenselijk.
- In het gebied op de hoek Bleekerweg/Gevlochtsebaan/Kemphaanweg (G9) ligt een concentratie intensieve veehouderijbedrijven, waarvan enkele recentelijk fors hebben geïnvesteerd. Het is niet realistisch deze bedrijven binnen het vestigingsgebied voor glastuinbouw te laten liggen. Verwerving van deze bedrijven ten behoeve van glastuinbouw is kostentechnisch niet haalbaar. Het ligt daarom voor de hand deze bedrijven door middel van herbegrenzing buiten de glastuinbouwbestemming te leggen. Dat geldt in mindere mate voor de bedrijven aan het begin van de Bleekerweg vanwege hun geringere omvang.
- Ten noorden van de Zaagbekweg is ook een herbegrenzing mogelijk (G10), hoewel de potentiële uitbreidingsruimte hier beperkt is. Verder is de ligging in de onmiddellijke nabijheid van De Groote Peel een overweging om de begrenzing hier niet aan te passen.

Doorgroeigebied Kleine Heittrak

- Het doorgroeigebied voorziet enkel in de doorgroei van ter plaatse gevestigde bedrijven (dus geen nieuwvestiging). Een kleine herbegrenzing van het gebied (vanwege betere verkaveling en toekomstige sanering van het solitaire bedrijf Kleine Heittrak 21) is nu in een wijziging van het bestemmingsplan in procedure. Verdere herbegrenzing is in het doorgroeigebied Kleine Heittrak niet aan de orde.

Solitaire bedrijven

- Een herbegrenzing komt bij een solitair bedrijf overeen met een uitbreiding van het bouwblok. Overeenkomstig het Bestemmingsplan Buitengebied Asten is uitbreiding van solitaire bedrijven (G11 t/m G15) niet meer mogelijk. Dit met het oog op het concentratiebeleid, de omvang en de ligging in kwetsbaar gebied.
- Voor de locaties G11, G12 en G14 is sanering en verplaatsing gewenst. De sanering van het bedrijf Kleine Heittrak 21 wordt meegenomen in een wijziging van het bestemmingsplan Kleine Heittrak
- Voor de locaties Voorste Heusden 13/19 (G14) en Meerkoetweg 14 (G16) blijft de bestaande situatie gehandhaafd.

9) Gebruik maken van de mogelijkheid om nieuwe glasclusters te ontwikkelen

Conform het provinciale beleid mag omschakeling en nieuwvestiging van glastuinbouwbedrijven alleen in de aangewezen concentratiegebieden glastuinbouw plaatsvinden. Waar ondernemerskracht aanwezig is, biedt de Beleidsnota Glastuinbouw (2006) onder voorwaarden, ook de mogelijkheid tot ontwikkeling van nieuwe glasclusters buiten de huidige concentratiegebieden. De nieuwe glasclusters kunnen aansluiten bij bestaande glastuinbouwgebieden of –locaties, maar dit hoeft niet. Ook bij solitaire bedrijven kunnen op deze manier nieuwe clusters ontstaan.

De gemeente Asten wil gebruik maken van de mogelijkheid die de Beleidsnota Glastuinbouw biedt om nieuwe glasclusters te ontwikkelen. Overwegingen hierbij zijn:

- de substantiële uitbreidingsbehoefte in verhouding tot de resterende planologische uitbreidingsruimte (beperkt in ligging, areaal en schaalgrootte van de percelen) binnen de huidige glastuinbouwbestemming;
- de wenselijkheid van een substantiële functieverandering in het vestigingsgebied Hazeldonk/Waardjesweg (verstedelijking, vrijmaken beekdal Aa en Voordeldonsche Broekloop, beekherstel en waterberging, ontwikkeling Kasteellandschap), waardoor boven op de uitbreidingsbehoefte, ruimte voor hervestiging nodig is;
- herstructurering biedt geen substantiële uitbreidingsruimte, omdat het merendeel van de hestructureringslocaties binnen het vestigingsgebied Hazeldonk/Waardjesweg liggen, waar een substantiële functieverandering gewenst is;
- herbegrenzing van de bestaande vestigingsgebieden biedt geen substantiële ontwikkelingsruimte in ligging, areaal en schaalgrootte van percelen;
- de gewenste opheffing van de bestemming glastuinbouw van tenminste drie, maar mogelijk meer solitaire bedrijven;
- de uitplaatsingsproblematiek van intensieve veehouderijbedrijven binnen de glastuinbouwbestemming;
- de mogelijkheid van restwarmtebenutting en synergie met andere functies (woningbouw, bedrijventerrein);
- de suggestie vanuit de belanghebbende partijen om uit oogpunt van landschap, draagvlak en grondverwerving de glastuinbouw meer te spreiden in kleinere eenheden van 50 ha netto glas;
- de discussie dat glastuinbouw vrijwel geen grondgebonden agrarische activiteit meer is en daarom beter op een bedrijventerrein zou passen in plaats van in het landelijk gebied;

Kortom, uitgaande van een verschuiving van het glasareaal binnen Asten, wordt het ontwikkelen van één of meerdere nieuwe glasclusters nodig geacht om de noodzakelijke ruimtelijke dynamiek

te creëren. Zoals reeds aangegeven is deze ruimtelijke dynamiek de motor voor een betere landschappelijke kwaliteit en leefbaarheid.

10) Zoekgebieden nader afwegen

Ingeval de autonome uitbreidingsbehoefte opgeteld bij de benodigde verplaatsingsruimte als gevolg van functiewijziging (van glas naar verstedelijking, natuur, waterberging, etc.), niet kan worden opgevangen door herstructurering binnen en herbegrenzing van de huidige glastuinbouwbestemming, zullen één of meerdere nieuwe glasclusters nodig zijn.

Uitgaande van de locatiecriteriën die de provinciale Beleidsnota Glastuinbouw (2006) stelt, zijn er 6 zoekgebieden voor glastuinbouwontwikkeling in beeld (§ 4.5 en bijlage 17). Het betreft een tweetal zoekgebieden (Z1 en Z2) aansluitend aan de bestaande vestigingsgebieden, een drietal zoekgebieden voor nieuwe glasclusters (Z3 t/m Z5) en één zoekgebied (Z6) waarbij aangesloten wordt aan een bestaand bedrijventerrein. De zoekgebieden Z1 en Z2 omvatten feitelijk een substantiële herbegrenzing van de bestaande glastuinbouwbestemming.

Gezien de ruimtelijk afweging die bij herbegrenzingsoptie G5 en G6 is gemaakt, komt daarmee automatisch zoekgebied Z1 te vervallen. Zoekgebied Z2 sluit aan op herbegrenzingsoptie G8 en komt gezien de gemaakte ruimtelijke afweging ook te vervallen. Zoekgebied Z4 komt te vervallen omdat nieuw glas tegenover de woningbouw Loverbosch langs de N279 niet wenselijk is. Zoekgebied Z3 komt ook te vervallen vanwege de landschappelijke kwaliteit van de locatie. Blijven over de zoekgebieden Z5 en Z6 ter nadere afweging.

Tabel 5.3 Nader af te wegen zoekgebieden

Zoekgebied	Prioriteit ruimtelijke keuze
Aansluiten aan bestaand vestigingsgebied	
- Z1: Zuidoostkant vestigingsgebied Waardjesweg	Vervalt vanwege afweging herbegrenzing G5/G6
- Z2: Noordoostkant vestigingsgebied Bleekerweg	Vervalt vanwege afweging herbegrenzing G8
Nieuwe glasclusters	
- Z3: Rondom de Nachtegaalweg	Vervalt vanwege landschappelijke kwaliteit
- Z4: Ter hoogte van Asten oostzijde N279	Vervalt vanwege woningbouw Loverbosch
- Z5: Rondom de Pijlstaartweg	Nog ter afweging
Aansluiten aan bestaand bedrijventerrein	
- Z6: Westelijk van bedrijventerrein 't Hoogvelt (Laarbroek)	Nog ter afweging
Z4 = nummering in bijlage 17, in dit geval zoekgebied 4	

Een nieuw glascluster dient conform de beleidsnota minimaal 50 ha netto glas (= ca. 80 ha plangebied) te hebben. Indien wordt aangesloten aan een bestaand vestigingsgebied geldt geen minimumareaal. Ingeval aangesloten wordt bij een bedrijventerrein zal afhankelijk van de verhouding glastuinbouw en andere bedrijvigheid, het minimumareaal moeten worden losgelaten. Prioriteit hebben hier de synergiemogelijkheden tussen glastuinbouw en andere functies. Alle zoekgebieden dienen te voldoen aan de inrichtingscriteria die de Beleidsnota Glastuinbouw (2006) stelt (bijlage 14).

Bij een nadere afweging van de zoekgebieden gelden de volgende aspecten:

- De areaalbehoefte aan ontwikkelingsruimte die resteert na herstructurering binnen en herbegrenzing van de huidige glastuinbouwbestemming: is er minder dan 50 ha netto glas aan ontwikkelingsruimte nodig, dient te worden aangesloten aan een bestaand vestigingsgebied. Daar geen van de af te wegen zoekgebieden aan bestaand glastuinbouwgebied grenst, zal meer bestaand glas moeten worden gesaneerd en

- verplaatst om een nieuw glascluster mogelijk te maken. Wellicht moet hiervoor de prioritering herstructurering-> herbegrenzing-> nieuw bestemmen worden losgelaten;
- Een toets aan de inrichtingscriteria in de provinciale Beleidsnota Glastuinbouw (2006): het zoekgebied dient hieraan te voldoen. Hiervoor wordt een duurzaam en strak begrensd inrichtingsplan opgesteld en wordt de haalbaarheid getoetst.
 - De synergieopties tussen glastuinbouwontwikkeling en andere functies (wonen, bedrijven). In zoekgebied Z6 kan de uitwisseling van energie en stromen een optie zijn.
 - De mate waarin actuele knelpunten (zie § 3.2) worden opgelost. Belangrijk daarin zijn in ieder geval de landschappelijke inpassing, de verkeersproblematiek en de hinder (licht). Verdere overwegingen zijn de afwaartse beweging van de glastuinbouw (verplaatsing van de kernen af), nieuwe gebieden aantasten of aangetaste gebieden uitbreiden, de grote concentratiegebieden nog groter maken of een aantal kleinere clusters verspreiden, de mate van natuurlijke afscherming, e.d.;
 - Hoe invulling te geven aan de Wet geurhinder en veehouderij oftewel aan de geurhindercontour en de afstandseisen ten opzichte van intensieve veehouderijbedrijven. Dit is van invloed op de begrenzing van de zoekgebieden en de situering van de geurvoelige onderdelen van glastuinbouwbedrijven. Ook kan hierbij sanering van intensieve veehouderijbedrijven aan de orde zijn.

11) Landschappelijke inpassing planologisch verankeren

De landschappelijke inpassing van de glastuinbouw is door belanghebbenden als een duidelijk knelpunt aangegeven. In het vigerende bestemmingsplan Buitengebied is binnen de bestaande glastuinbouwconcentratiegebieden landschappelijke inpassing niet planologisch verankerd.

De herbegrenzing van de bestaande glastuinbouwbestemming en de ontwikkeling van nieuwe glasclusters aansluitend dan wel los van de bestaande concentratiegebieden, biedt de mogelijkheid om meer aan landschappelijke inpassing te doen. Daarnaast is het op basis van de provinciale Verordening Ruimte 2012 verplicht om te voldoen aan het aspect kwaliteitsverbetering van het landschap (artikel 2.2). De landschappelijke inpassing kan met een specifiek instrumentarium verankerd worden in het bestemmingsplan. Als voorbeeld dienen hier het Limburgse Bouwblok Op Maat Plus (BOM+) en de Verhandelbare OntwikkelingsRechten-methode (het VORM-beleid). Het principe hiervan is dat in ruil voor de mogelijkheid tot ruimtelijke ontwikkeling, door de initiatiefnemer een tegenprestatie in de vorm van landschappelijke inpassing wordt geleverd.

Voor de glastuinbouwontwikkeling in Asten zou dit concreet vertaald kunnen worden in een zonering binnen de glastuinbouwbestemming. Dit wil zeggen dat rondom bestaande en nieuwe glastuinbouwcluster een overgangszone wordt bestemd voor de realisatie van een landschappelijke inpassing met meervoudig ruimtegebruik van waterberging, natuur en/of eventueel recreatie. De overgangszone wordt planologisch vastgelegd in de vorm van afstandseisen voor de kasgevel en andere bebouwing. Met betrekking tot de traditionele bassins worden er eisen aan de hoogte gesteld. Gietwaterbassins worden in de overgangszone niet meer toegestaan, wel waterberging en infiltratievijvers die kunnen worden gecombineerd met andere functies.

Naast de zonering op glasclusterniveau, wordt met de initiatiefnemer een privaatrechtelijke overeenkomst gesloten waarin de individuele afspraken inzake de landschappelijke inpassing zijn vastgelegd.

5.3 Naar een nieuwe balans

De uitdaging van de Glastuinbouwvisie Asten is om een nieuwe balans tussen de glastuinbouwontwikkeling en andere ruimtelijke functies te realiseren. Voornoemde ruimtelijke keuzes leidt - met een tijdshorizon 2030 - naar deze nieuwe balans. Er wordt een verschuiving van het glasareaal beoogd, van de plekken waar andere ruimtelijke functies prioriteit krijgen, naar die plekken waar dit het meest duurzaam en maatschappelijk gewenst is. Concreet betekent dit dat op bepaalde plaatsen de huidige glastuinbouwbestemming er af gaat en andere plaatsen een glastuinbouwbestemming krijgen. Ook betekent dit dat actuele knelpunten worden opgelost en kansen worden benut.

Voornoemde ruimtelijke keuzes vertalen zich in een areaalverschuiving van de huidige glastuinbouwbestemming. Tabel 5.4 geeft hiervan een overzicht; in bijlage 18 is de gewijzigde begrenzing op kaart aangegeven. Opgemerkt moet worden dat dit een momentopname is: worden in de loop der tijd de ruimtelijke keuzes toch anders ingevuld door nieuwe ontwikkelingen of inzichten, dan wijzigen de areaalverschuivingen zich navenant.

Tabel 5.4 Areaalverschuiving glastuinbouwbestemming Asten *)

Deelgebied	Anno Nu	2030	Eraf	Erbij
Vestigingsgebied Waardjesweg	150	100	59	9
Vestigingsgebied Bleekerweg	102	94	11	3
Kleine Heittrak	23	23	0	0
Solitaire bedrijven	11	8	3	0
Wijziging glastuinbouwbestemming	0	61	nvt	61
Totaal	286 **)	286 **)	73	73

*) = uitgaande van beschikbaar gestelde databestanden en behoudens afrondingen resp. onnauwkeurigheden in toedeling

***) = bruto-bruto areaal (incl. droge en natte infrastructuur, groen, overige bebouwing) = 286 ha kadastrale bestemming glastuinbouw

De ca. 73 ha glastuinbouwbestemming die eraf gaat, betreft ca. 36 ha bruto glastuinbouwkavel en ca. 37 ha niet-glastuinbouw gebruik (wonen, intensieve veehouderij, overig agrarisch, niet-agrarisch, infrastructuur en water). Overeenkomstig de voorwaarden gesteld in § 5.2 bij '3) Geen ontwikkelingsruimte zonder sanering', betekent dit dat voor ca. 36 ha bruto glastuinbouwkavel elders ontwikkelingsruimte wordt geboden (voorwaarde 1) en zo ook voor ca. 36 ha kavels met niet-glastuinbouw gebruik (voorwaarde 2). Totaal dus ca. 73 ha bruto glastuinbouwkavel aan ontwikkelingsruimte. Ook wordt in dit geval voldaan aan voorwaarde 3: per ha glastuinbouwkavel wordt een ha kavel met niet-glastuinbouwgebruik verplaatst.

Deze ca. 73 ha bruto glastuinbouwkavel komt overeen met ca. 58 ha netto glas. Het minimum areaal voor een nieuw glascluster is in de Beleidsnota Glastuinbouw (2006) gesteld op 50 ha netto glas. Is de benodigde ontwikkelingsruimte kleiner dan betekent dit dat aangesloten moet worden bij een bestaand concentratiegebied. Alleen het vestigingsgebied Bleekerweg (zoekgebied Z2) biedt deze mogelijkheid. Wordt er meer glastuinbouw gesaneerd, zal overeenkomstig het voorgaande de benodigde ontwikkelingsruimte toenemen. Komt het benodigde areaal ontwikkelingsruimte boven de 50 ha netto glas oftewel 58 ha bruto glastuinbouwkavel uit zoals hiervoor berekend, dan behoort een nieuw glascluster los van de bestaande concentratiegebieden ook tot de mogelijkheden. Het is daarmee aan de glastuinbouwsector om in overleg met andere belanghebbenden tot de benodigde ontwikkelingsruimte elders te komen in ruil voor functiewijziging op de huidige locatie.

De totale uitbreidingsruimte bestaat daarmee uit:

- Ontwikkelingsruimte buiten de huidige glastuinbouwbestemming 2013 van ca. 73 ha bruto glastuinbouwkavel in ruil voor functiewijziging;
- Mogelijke herstructureringslocaties H5, H6, H7, H9 en H10 binnen de huidige glastuinbouwbestemming met ca. 39 ha bruto glastuinbouwkavel (zie tabel 5.1: ca. 52 ha bruto-bruto)

Dit geeft een totale uitbreidingsruimte van ca. 112 ha bruto glastuinbouwkavel (= ca. 90 ha netto glas bij 80% ruimtebenutting). Hierbij wel de kanttekening dat de herstructureringslocaties H5 en H7 (totaal ca. 20 ha bruto glastuinbouwkavel) lastig te herstructureren zijn vanwege de hoge graad aan verstening (intensieve veehouderijbedrijven).

De aangegeven uitbreidingsbehoefte bedraagt 80 ha netto glas (zie tabel 3.2). Daarmee kan met de beschikbaar te maken uitbreidingsruimte de uitbreidingsbehoefte worden afgedekt.

5.4 De toekomst in beeld

Voornoemde ambitie en ruimtelijke keuzes zijn ruimtelijk vertaald in onderstaand toekomstbeeld. Omdat de beoogde areaalverschuiving van de bestemming glastuinbouw een geleidelijk proces is van meerdere jaren, is een 3-tal momenten beschreven: de korte, middellange en lange termijn. Afhankelijk van de economische situatie van de glastuinbouwers zullen deze momenten zich voordoen. Dit toekomstbeeld moet niet op perceelsniveau worden geïnterpreteerd, het gaat om de richting van de toekomstige ontwikkeling. Ook moet benadrukt worden dat hier een streefbeeld beschreven is. Of dit zo uit komt hangt af van hoe het uitvoeringstraject door de deelnemende partijen wordt ingevuld.

Lange termijn

Uiteindelijk zit de glastuinbouw in Asten daar waar dit gewenst is. Het totale areaal met bestemming glastuinbouw (de ca. 286 ha) in Asten is gelijk gebleven. De schaalvergroting heeft zich voor een deel van de bedrijven doorgezet, en een beperkt aantal bedrijven bedienen kleinschalig een nichemarkt. Binnen de glastuinbouwbestemming is uitbreidingsruimte gerealiseerd door beëindiging van een deel van de glastuinbouwbedrijven en door verplaatsing van de glastuinbouw naar locaties waar een betere ruimtebenutting mogelijk is. De glastuinbouw in Asten is gesitueerd op plaatsen die de landschappelijke kwaliteit en leefbaarheid ten goede komen. Hiervoor zijn 1 of 2 kleinere glastuinbouwclusters buiten de huidige vestigingsgebieden ontwikkeld.

Het beekdal van de Aa is vrijgemaakt van glastuinbouw. Langs de Aa is beekherstel uitgevoerd en zijn de landschappelijke en ecologische waarden ontwikkeld en is de geplande waterberging gerealiseerd. Het vestigingsgebied Hazeldonk/Waardjesweg is hiervoor substantieel verkleind. Het vestigingsgebied Bleekerweg is volledig ontwikkeld en het doorgroeigebied Kleine Heitrac is vol.

De ruimtelijke kwaliteit is voor wat betreft de glastuinbouw aanzienlijk verbeterd doordat kansen zijn benut. Als voorbeeld is te noemen de waterberging waarin de gietwatervoorziening, landschappelijke inpassing, natuurontwikkeling en mogelijk ook recreatie, kan worden geïntegreerd. Met een betere ruimtelijke kwaliteit is ook de leefbaarheid verbeterd doordat bijgedragen is aan de oplossing van de knelpunten uit 2007. Zo wordt bijvoorbeeld de kom van Heusden en het Hoekske niet meer belast met glastuinbouwverkeer.

Aan de Heesakkerweg/Hazeldonk is de glastuinbouw vrijwel geheel gesaneerd of verplaatst naar de nieuwe glastuinbouwclusters of elders. Ten zuiden van de Heesakkerweg is het

bedrijventerrein Hazeldonk uitgebreid, is beperkt woningbouw gerealiseerd en is het laatste glastuinbouwbedrijf bezig te verplaatsen.

Ook rondom de Waardjesweg is het merendeel van de glastuinbouw gesaneerd of verplaatst. Aan de westzijde van de Waardjesweg zijn dit bijna alle bedrijven. Het vestigingsgebied Waardjesweg is wat betreft de glastuinbouwbestemming substantieel herbegrensd. De grotere glastuinbouwbedrijven die na 2000 zijn vernieuwd/gerealiseerd vormen het glastuinbouwcluster Waardjesweg. Deze bedrijven liggen aan de oostzijde van de Waardjesweg. Verplaatsing van de bedrijven aan weerszijden van de Voordeldonksche Broekloop is na 2030 aan de orde. Met deze verplaatsing wordt een landschappelijke corridor voltooid vanuit het huidige kasteellandschap naar het beekdal van de Aa. Hierdoor krijgt het beekdal van de Voordeldonksche Broekloop een duidelijke verbinding met het beekdal van de Aa.

In aansluiting op de woningbouwontwikkeling in Heusden is het vestigingsgebied Bleekerweg in beperkte mate aan de noordzijde, maar vooral aan de oostzijde richting de N279 herbegrensd. Dit overeenkomstig het Duurzaam Ruimtelijke Structuurbeeld in de Toekomstvisie Asten 'De Avance' (2006). Voor de glastuinbouw is hierdoor extra uitbreidingsruimte gerealiseerd in ruil voor het vrijmaken van het beekdal van de Aa en de Voordeldonksche Broekloop rondom het kasteel Asten. De zone tussen de woningbouw en de glastuinbouw in Heusden is ingericht met groen en aangesloten op de gerealiseerde ecologische verbindingzone Voordeldonksche Broekloop. Deze zone is tevens ingericht voor waterberging en recreatief medegebruik. Aan de zuidzijde van de Bleekerweg is inmiddels glastuinbouwontwikkeling mogelijk binnen de oorspronkelijke begrenzing van 2013. Ook zijn een aantal synergiepilots tussen de glastuinbouw en de intensieve veehouderij (IV) gerealiseerd voor de uitwisseling van energie- en mineralenstromen. Een enkel IV-bedrijf is gesaneerd of verplaatst en heeft daarmee uitbreidingsruimte voor de glastuinbouw geboden.

Het laatste bedrijf in het doorgroeigebied Kleine Heittrak realiseert zijn uitbreiding. De in 2013 aanwezige bedrijven hebben beslag gelegd op de toen aanwezige uitbreidingsruimte. Glastuinbouwbedrijven die zijn verplaatst, hebben een plek gevonden in de nieuwe glastuinbouwcluster(s) binnen Asten of zijn verplaatst naar buiten de gemeente Asten. Nieuwe clusters zijn gerealiseerd nabij het bedrijventerrein 't Hoogvelt (Laarbroek), rond de N279/ Voordeldonksche Broekloop en/of ten noorden van het doorgroeigebied Kleine Heittrak. Deze clusters zijn duurzaam ingericht overeenkomstig de inrichtingscriteria die door de provincie zijn gesteld. Buiten de gemeente wordt naar verwachting de projectvestigingslocatie Deurne uitgebreid.

De glastuinbouwbedrijven die in Asten zijn gebleven hebben zich door het proces van saneren, herstructureren, verplaatsen en vernieuwen kunnen verduurzamen. Deze bedrijven hebben daarmee hun sociaal-economische bijdrage aan de Astense gemeenschap kunnen blijven leveren. Alle glasclusters zijn landschappelijk ingepast. Het nieuwe instrumentarium dat hiervoor is ontwikkeld blijkt daarvoor effectief.

De solitaire bedrijven ten noorden van de snelweg A67 en ten zuiden van de Kleine Heittrak zijn gesaneerd of verplaatst naar het vestigingsgebied Bleekerweg, naar het (de) nieuwe glastuinbouwcluster(s) of naar buiten de gemeente Asten. Het solitaire bedrijf ten noorden van Heusden heeft inmiddels elders nieuwe vestigingen gerealiseerd en overweegt deze locatie te saneren.

Deze transformatie van de glastuinbouw is tot stand gekomen doordat de glastuinbouwsector en de gemeente Asten elkaar gevonden hebben in een gezamenlijke uitvoeringsorganisatie. In deze samenwerking zijn de taken en verantwoordelijkheden duidelijk vastgelegd: de gemeente creëert

de randvoorwaarden en faciliteert, de sector organiseert en realiseert. De ruimtelijke ontwikkeling van de glastuinbouw in Asten is daarbij een voorbeeld van ontwikkelingsplanologie geworden.

Middellange termijn

De middellange termijn laat een tussenfase zien. Uit de zoekgebieden is een keuze gemaakt voor de nieuwe glastuinbouwcluster(s). Voor de nieuwe glastuinbouwcluster(s) is een duurzaam inrichtingsplan opgesteld en is de grondverwerving bijna afgerond. De uitvoeringsorganisatie van gemeenten en glastuinbouwsector is operationeel en regisseert de glastuinbouwontwikkeling in Asten.

Ten aanzien van de functiewijziging aan de Heesakkerweg/Hazeldonk bestaat planologisch overeenstemming. Aan de Heesakkerweg/Hazeldonk wordt het eerst bedrijf gesaneerd of verplaatst en aan de Waardjesweg is dit voor een aantal bedrijven in voorbereiding. In afstemming met de sector zal een herbegrenzing van de glastuinbouwbestemming van het vestigingsgebied Hazeldonk/Waardjesweg planologisch worden vastgelegd (krimp).

Ook aan de noord- en oostzijde van het vestigingsgebied Bleekerweg is de herbegrenzing van de glastuinbouwbestemming planologisch vastgelegd (groei). In verband met de woningbouwontwikkeling aan de oostzijde van Heusden, wordt hier een landschappelijke overgangszone ingericht met de functie waterberging, natuur en eventueel recreatie (uitloop, vissen). Aan de zuidzijde van de Bleekerweg wordt een doorbraak gerealiseerd ten aanzien van de grondverwerving. Daarnaast is een synergiepilot tussen glastuinbouw en intensieve veehouderij (IV) net opgestart en treft een enkel IV-bedrijf voorbereidingen om te saneren of te verplaatsen.

In het doorgroeigebied Kleine Heittrak zijn de bestaande bedrijven bezig met hun uitbreiding. Met de solitaire bedrijven ten noorden van de snelweg A67 en aan de Kleine Heittrak is overeenstemming bereikt over het verwijderen van de glastuinbouwbestemming. Het glastuinbouwbedrijf ten noorden van Heusden had en heeft zijn maximale omvang bereikt.

In deze fase is de basis gelegd voor een geleidelijke sanering en verplaatsing van de glastuinbouw uit het beekdal van de Aa naar locaties met een duurzaam ontwikkelingsperspectief. Tegelijkertijd wordt voor verplaatsers nieuwe ontwikkelingsruimte gecreëerd door planologische herbegrenzing, ontwikkeling van nieuwe glastuinbouwcluster(s) en grondverwerving, en krijgen locaties waar glastuinbouw ruimtelijk niet gewenst is, een andere bestemming door sanering, verplaatsing en herbegrenzing. De glastuinbouwsector en de gemeente trekken daarin gezamenlijk op.

Korte termijn

Op de korte termijn zijn de actuele knelpunten opgelost en is inhoudelijke en organisatorische uitwerking van de Glastuinbouwvisie Asten voltooid. Voor een aantal knelpunten voor het aspect infrastructuur is een notitie opgesteld (2010) met diverse oplossingen voor ontsluiting en bewegwijzering van de glastuinbouwgebieden. Hierbij is gebruik gemaakt van de input van de klankbordgroep (zie bijlage 8: Excursieverslag).

Naar aanleiding van de Glastuinbouwvisie Asten hebben de belanghebbende partijen een intentieovereenkomst gesloten waarin is vastgelegd op welke manier zij invulling gaan geven aan de visie. Er wordt draagvlak ontwikkeld en de samenwerking wordt vormgegeven in een plan van aanpak dat de inhoudelijke basis is voor een te ondertekenen bestuursovereenkomst. Ten behoeve van dit plan van aanpak worden de nodige onderzoeken uitgevoerd.

6. UITVOERING – Hoe gaan we het aanpakken?

6.1 Ruimtelijke sturing

De gemeente Asten ziet het op gang brengen van de ruimtelijke dynamiek en vernieuwing in de glastuinbouw als de cruciale motor om én ontwikkelingsruimte voor de glastuinbouw te realiseren én de landschappelijke kwaliteit en leefbaarheid te verbeteren. Vernieuwing biedt namelijk de mogelijkheid om knelpunten op te lossen en kansen te benutten. Door ruimtelijke dynamiek kan de glastuinbouw daar worden gesitueerd en zodanig worden ingericht waar en hoe dit maatschappelijk gewenst is.

Om de ruimtelijke dynamiek en vernieuwing te versterken is een duidelijke ruimtelijke sturing nodig. Concreet betekent dit:

- 1) Het aangeven van de ontwikkelingsruimte en de randvoorwaarden voor ontwikkeling;
- 2) Het stimuleren van de uitvoering.

Door heldere ruimtelijke en kwalitatieve randvoorwaarden te stellen en met deze ruimtelijke keuzen de ontwikkelings(on)mogelijkheden en ontwikkelingsrichting voor de glastuinbouw duidelijk aan te geven, weten ondernemers en belanghebbenden in Asten waar ze aan toe zijn. Ook is het daarmee mogelijk om initiatieven vanuit het gebied (ruimtelijk) zo te sturen dat de Astense glastuinbouw zich zodanig ontwikkelt zoals dit maatschappelijk gewenst is. Het stimuleren van de uitvoering zorgt ervoor dat de gewenste ontwikkelingen ook daadwerkelijk op gang komen. De uitvoering en de ruimtelijke keuzen vormen op die manier een samenhangend en elkaar versterkend geheel.

De ruimtelijke keuzen – de gewenste ontwikkelingsruimte en de randvoorwaarden voor ontwikkeling – zijn in hoofdstuk 5 reeds aangegeven en ruimtelijk vertaald in het toekomstbeeld op lange termijn voor de Astense glastuinbouw. In dit hoofdstuk is het stimuleren van de uitvoering uitgewerkt om vanuit de bestaande situatie, het toekomstbeeld gerealiseerd te hebben. Het betreft vooralsnog hoofdlijnen en suggesties, temeer omdat belanghebbende partijen in gezamenlijkheid een 'eigen' uitvoeringsplan zullen moeten opstellen.

6.2 Strategie

De uitvoering is erop gericht de gewenste ontwikkelingen op gang te brengen. Centraal staan hier dan ook de opgaven met bijbehorende maatregelen per deelgebied. De uitvoeringsstrategie richt zich op het realiseren van deze opgaven langs de volgende twee sporen:

- 1) Een actieve inzet van de gemeente Asten (voorbeeldfunctie);
- 2) Het ondersteunen van initiatieven uit het gebied (facilitering).

Een actieve inzet van de gemeente Asten is gewenst, omdat:

- Sprake is van gestapelde doelstellingen: meerdere doelstellingen kunnen in samenhang worden gerealiseerd (bijvoorbeeld natuur en landschap daar waar glastuinbouw wordt gesaneerd);
- Mobiliteit van grond en/of bedrijven aan de orde is: het is van belang dat tijdig voldoende grond op de juiste plaats beschikbaar komt resp. ruimtelijke en milieutechnische

- problemen kunnen worden opgelost bij bedrijfsverplaatsing en –beëindiging, waarbij veelal financiële ondersteuning aan van belang is;
- In pilots een voorbeeldfunctie kan worden vervuld;
 - De uitvoering een lange doorlooptijd heeft: overzicht en consistentie in de uitvoering kan door een overheid beter worden gewaarborgd;
 - Snel gestart moet worden met de uitvoering om effect te kunnen hebben: bijvoorbeeld om glastuinbouwontwikkeling op ongewenste locaties tegen te gaan.

Initiatieven uit het gebied dienen te worden gestimuleerd om kansen uit het toekomstbeeld te benutten op het moment dat ze zich aandienen. Het initiatief hiervoor ligt bij de ondernemers, particulieren en maatschappelijke partijen uit het gebied. Niet alle maatregelen hoeven op hetzelfde moment plaats te vinden of te zijn uitgevoerd.

6.3 Deelgebieden en opgaven

In de uitvoering kunnen de volgende deelgebieden met bijbehorende opgaven worden onderscheiden:

- 1) Vestigingsgebied Hazeldonk/Waardjesweg - deelgebied Hazeldonk/Heesakkerweg
 - Functiewijziging: van glastuinbouw naar natuur, landschap, wonen, andere bedrijvigheid;
 - Herbegrenzing: aanpassing begrenzing glastuinbouwbestemming rondom 1 glascluster;
 - Verplaatsing: glastuinbouwbedrijven die hun bedrijf elders willen voortzetten;
 - Bedrijfsbeëindiging: glastuinbouwbedrijven die hun bedrijf niet elders willen voortzetten;
- 2) Vestigingsgebied Hazeldonk/Waardjesweg – deelgebied Waardjesweg
 - Functiewijziging: van glastuinbouw naar natuur en landschap en de mogelijkheid om landgoederen te realiseren;
 - Herbegrenzing: aanpassing begrenzing glastuinbouwbestemming rondom de resterende glasclusters;
 - Verplaatsing: glastuinbouwbedrijven die hun bedrijf elders willen voortzetten;
 - Bedrijfsbeëindiging: glastuinbouwbedrijven die hun bedrijf niet elders willen voortzetten;
- 3) Vestigingsgebied Bleekerweg
 - Herbegrenzing: uitbreiding glastuinbouwbestemming aan noordzijde (betreft alleen courant maken bestaande glastuinbouwkavels) en oostzijde;
 - Ontwikkelen: uitbreiding glastuinbouwbestemming met overgangszone woningbouw Heusden door grondverwerving en inrichten;
- 4) Doorgroeigebied Kleine Heittrak
 - Herbegrenzing: kleine herbegrenzing in wijziging van het bestemmingsplan in procedure ;
 - Ontwikkelen: realiseren glastuinbouwbestemming door grondverwerving en inrichten;
- 5) Solitaire bedrijven noordzijde A67
 - Functiewijziging: opheffen glastuinbouwbestemming op 2 locaties;
 - Verplaatsing: glastuinbouwbedrijven die hun bedrijf elders willen voortzetten;

- Bedrijfsbeëindiging: glastuinbouwbedrijven die hun bedrijf niet elders willen voortzetten;
- 6) Solitaire bedrijven zuidzijde A67
- Functiewijziging: opheffen glastuinbouwbestemming op 1 locatie, wordt meegenomen in de bestemmingsplanwijziging Kleine Heittrak die in procedure is;
 - Verplaatsing: glastuinbouwbedrijven die hun bedrijf elders willen voortzetten;
 - Bedrijfsbeëindiging: glastuinbouwbedrijven die hun bedrijf niet elders willen voortzetten;
- 7) Nieuwe glastuinbouwclusters
- Begrenzing: vastleggen glastuinbouwbestemming;
 - Ontwikkelen: realiseren glastuinbouwbestemming door grondverwerving en inrichten;
 - Hervestigen: vestigen van verplaatsers uit de deelgebieden met functiewijziging.

6.4 Rollen & verantwoordelijkheden

Gemeente en sector regisseur

Het stimuleren van de ruimtelijke dynamiek vraagt om een ontwikkelingsgerichte rol van gemeente en sector. Het gaat om het realiseren van meerdere doelen in samenhang en om het op gang brengen van mobiliteit in grond en bedrijven. Gemeente en sector trekken hierin gezamenlijk op.

Verantwoordelijkheden verschillend

Hoewel de gemeente en de sector gezamenlijk optrekken, is er een verschil in beider verantwoordelijkheden. De gemeente zorgt voor de ruimtelijke randvoorwaarden voor glastuinbouwontwikkeling, de sector voor de ontwikkeling van het glascluster en gezamenlijk draagt men verantwoordelijkheid voor alles wat daartussen ligt, de zogenaamde overgangszone.

Systematiek

Om van de glastuinbouwvisie te komen tot concrete projecten, maatregelen en voorzieningen die in een bepaald gebied getroffen en /of uitgevoerd moeten worden, wordt een getrapte aanpak gevolgd (tabel 6.1).

Tabel 6.1 *Getrapte aanpak*

Bestuurlijk	Uitvoerend
Intentieovereenkomst	Glastuinbouwvisie
Bestuursovereenkomst	Uitvoeringsprogramma
Businessplan Uitvoeringsorganisatie	Projecten, maatregelen en voorzieningen

Nadat partijen (Gemeente Asten, glastuinbouw Asten en Provincie N-Brabant) akkoord hebben gegeven op de glastuinbouwvisie Asten, wordt gezamenlijk een intentieovereenkomst opgesteld en getekend. In deze overeenkomst wordt afgesproken dat men uitvoering gaat geven aan de glastuinbouwvisie en welke processtappen men daarvoor gaat doorlopen.

In een daaropvolgende bestuursovereenkomst wordt vervolgens de feitelijke uitvoering inhoudelijk bekrachtigd. Aan de bestuursovereenkomst ligt een plan van aanpak ten grondslag. Dit is het uitvoeringsprogramma waarin de opgaven zijn gespecificeerd met de bijbehorende planning, in te zetten instrumenten, verantwoordelijke partijen en onderliggende begroting en financiering. Ten behoeve van het uitvoeringsprogramma, worden noodzakelijke vooronderzoeken uitgevoerd.

Ten behoeve van de feitelijke uitvoering wordt een gezamenlijke uitvoeringsorganisatie van sector, overheden en belangengroeperingen ingericht. In het vooronderzoek wordt uitgezocht wat voor soort onderneming de uitvoeringsorganisatie wordt (privaat of publiek, of een publiek-private samenwerking) en wat de taken worden. Daar waar mogelijk wordt aangesloten bij bestaande organisaties en instrumenten, zoals de Tuinbouw Ontwikkelings Maatschappij (TOM). De uitvoeringsorganisatie werkt volgens haar businessplan en realiseert de geprioriteerde projecten, maatregelen en voorzieningen.

6.5 Instrumenten

In de Beleidsnota Glastuinbouw (2006) van de provincie Noord-Brabant zijn de nodige instrumenten genoemd om de glastuinbouwontwikkeling dwingend te sturen en gericht of vrijblijvend te stimuleren. Om de uitvoering effectiever te kunnen invullen is verdere intensivering van bestaand instrumentarium en ontwikkeling van nieuw instrumentarium nodig.

Bestaand instrumentarium

Instrumenten genoemd om ruimtelijke ontwikkeling dwingend te kunnen sturen zijn:

- De Wet ruimtelijke ordening;
- De Onteigeningswet;
- De Wet inrichting landelijk gebied (Wilg);
- De Wet voorkeursrecht gemeenten (alleen ingeval van functiewijziging);
- De Bestuursovereenkomst.

Instrumentarium voor gerichte stimulering ruimtelijke ontwikkeling

- De saneringsregeling (alleen voor glastuinbouwbedrijven in kwetsbaar gebied);
- De Tuinbouw Ontwikkelings Maatschappij (TOM);
- Diverse stimuleringsregelingen.

Intensivering instrumentarium

Vanwege de integraliteit van de Glastuinbouwvisie Asten, zal het bestaande stimuleringsinstrumentarium consequent, maximaal en gecoördineerd moeten worden ingezet. Het hoge ambitieniveau zal anders moeilijker haalbaar zijn. Intensivering van de volgende instrumenten is nodig:

- *Saneringsregeling*: een bijdrage in de bedrijfsbeëindiging, sloop opstallen, grond schoon achterlaten, wegnemen glastuinbouwbestemming en intrekken milieu- en andere vergunningen voor zowel glastuinbouwbedrijven in kwetsbaar gebied als voor glastuinbouwbedrijven die verplaatsen ter verbetering van de landschappelijke kwaliteit en leefbaarheid;
- *Verplaatsingsregeling*: een bijdrage in de onrendabele kosten van bedrijfsverplaatsing voor zowel glastuinbouwbedrijven in kwetsbaar gebied als voor glastuinbouwbedrijven die verplaatsen ter verbetering van de landschappelijke kwaliteit en leefbaarheid;
- *Financiering van grondaankopen*: voor de realisering van functiewijzigingen van glastuinbouw naar een andere bestemming en omgekeerd: inzet van voorfinanciering door provincie, gemeente en/of onroerend goed bank;
- *Vergoedingsregelingen voor kosten van particulier natuur- en landschapsbeheer*: voor de landschappelijke inpassing van glasclusters en individuele glastuinbouwbedrijven;

- *Realisatie van landgoederen*: binnen de zone nabij het kasteellandschap kan na sloop van kassen in het beekdal aansluiting worden gezocht door realisatie van landgoederen conform de provinciale verordening Ruimte 2012.
- *Overleg en begeleiding van glastuinbouwondernemers*: individuele en collectieve begeleiding gericht op het uitvoeringsproces van de Glastuinbouwvisie Asten;
- *Communicatie*: afstemming met belanghebbende partijen en actief en structureel uitdragen welke winst de uitvoering van de Glastuinbouwvisie Asten met betrekking tot de ontwikkelingsruimte voor glastuinbouw, landschappelijke kwaliteit en leefbaarheid voor Asten oplevert;
- *Bestemmingsplan*: gewenste functiewijzigingen zo snel mogelijk in het bestemmingsplan Buitengebied verwerken om de beoogde ruimtelijke ontwikkeling mogelijk te maken en ongewenste ontwikkelingen te voorkomen;
- *Beeldkwaliteitsplan*: als leidraad voor de inrichting van nieuwe glasclusters;
- *Publiek Private Samenwerking*: ten behoeve van een goede balans en afstemming tussen de inzet van het publiekrechtelijk instrumentarium en privaatrechtelijke mogelijkheden.

Ontwikkelen nieuwe instrumenten

Om een aantal specifieke problemen op te lossen en om aanvullende (structurele) financiering te vinden, zijn een aantal nieuwe of aanvullende instrumenten voorgesteld. De haalbaarheid van deze instrumenten moet nog worden gezien.

- *Zonering/Contour landschappelijke inpassing*: beoogd is om de zone voor landschappelijke inpassing rondom glastuinbouwclusters planologisch te begrenzen om de uitvoering hiervan zonodig afdwingbaar te maken;
- *Bouwblok Op Maat plus (BOM+)*: overeenkomstig het Limburgse model de landschappelijke inpassing van individuele glastuinbouwbedrijven met een borgingsovereenkomst privaatrechtelijke te koppelen aan het bestemmingsplan om de uitvoering hiervan zonodig afdwingbaar te maken;
- *Verhandelbare Ontwikkelings Rechten methode (VORm)*: overeenkomstig het Limburgse model krijgt men volgens het voor-wat-hoort-wat principe ontwikkelingsrechten in ruil voor een tegenprestatie in de vorm van een kwaliteitsverbetering ter plekke en ten behoeve van het grotere geheel;
- *Verhandelbare bouwrechten*: ter uitvoering van het principe van een glasneutrale ontwikkeling het bouwquotum voor kassen limiteren en hiermee via marktwerking de glastuinbouw naar de juiste locaties sturen.